

E l ő t e r j e s z t é s

Sátoraljaújhely városban a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok 2023. évi ellátásának átfogó értékelésére

Tisztelt Képviselő-testület!

A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) 96. § (6) bekezdése szerint: „ A települési önkormányzat és az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-ig - a külön jogszabályban meghatározott tartalommal - átfogó értékelést készít. ”

Az átfogó értékelés tartalmi követelményeit a Gyvt. végrehajtására kiadott, a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX.10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Gyer.) 10. számú melléklete tartalmazza.

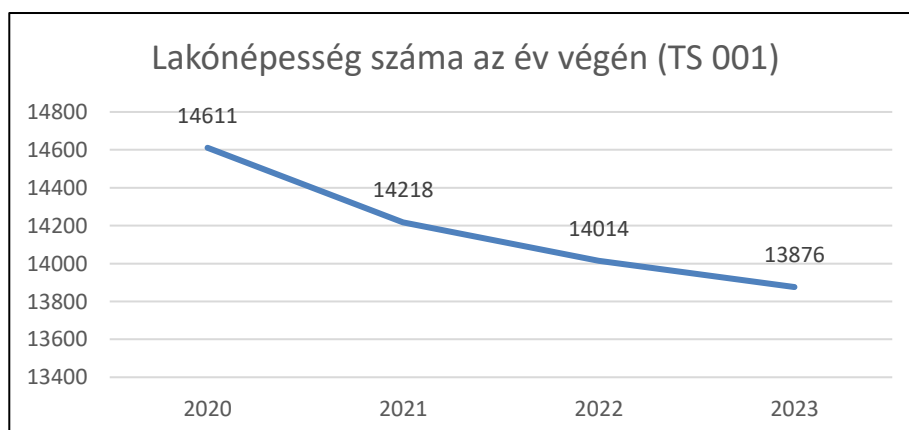
Az értékelés a fentiek alapján bemutatja

- a település demográfiai mutatóit, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira;
- az önkormányzat által nyújtott pénzügyi, természetbeni ellátások biztosítására vonatkozó adatokat;
- az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátásokat;
- a felügyeleti szervek, illetve a működést engedélyező szervek ellenőrzésének megállapításait;
- a jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározását a Gyvt. előírásai alapján;
- a bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatását;
- a civil szervezetekkel való együttműködés kereteit.

1. Sátoraljaújhely demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira

Sátoraljaújhely város állandó lakosság száma 2020. évben 14611 fő, 2021. évben 14218 fő, 2022. évben 14014 fő, míg 2023. évben 13876 fő volt. Megállapítható az adatok alapján, hogy csökken a lakónépesség, a legjelentősebb csökkenés 2020. évről 2021. évre történt. A lakosság szám ilyen mértékű csökkenéséhez a Covid19-világjárvány nagymértékben hozzájárult.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén	
Év	Fő (TS 001)
2020	14611
2021	14218
2022	14014
2023	13876

A lakosság korcsoportok szerinti megoszlásának vizsgálatából kiderül, hogy a férfiak száma szinte minden korcsoportban csökkent az előző évekhez képest. A legnagyobb mértékű negatív változás a férfiak között a

15-39 éves korosztálynál mutatkozik. A 60 év felettek száma kis mértékben növekedett a 2022. évi adatokhoz képest.

Állandó népesség korcsoport és nemek szerinti megoszlása (fő)

Év	Nem	Korcsoport				Összesen
		0 - 14	15 - 39	40 - 59	60 -	
2023	férfi	938	2111	2007	1510	6566
	nő	929	1965	1978	2438	7310
	Összesen	1867	4076	3985	3948	13876
2022	férfi	968	2153	2021	1499	6641
	nő	942	1997	1981	2453	7373
	Összesen	1910	4150	4002	3952	14014

A népességstatisztikai adatokat vizsgálva megállapítható, hogy 2023. évben az állandó lakosság 17 %-a 18 év alatti korosztály.

A 0-18 év közötti korcsoport és nemek szerinti megoszlása (fő)

Év	Nem	Korcsoport				Összesen
		0 - 2	3 - 5	6 - 14	15 - 18	
2022	férfi	178	196	594	247	1215
	nő	195	195	552	265	1207
	Összesen	373	391	1146	512	2422
2023	férfi	182	174	582	269	1207
	nő	183	199	547	257	1186
	Összesen	365	373	1129	526	2393

A táblázat adataiból jól látszik, hogy az előző évhez képest a 15-18 éves korcsoporton kívül, mindenhol csökkenés mutatkozik a gyermekek számában, azonban a csökkenés mértéke nem jelentős.

2. Az önkormányzat által nyújtott pénzügyi, természetbeni ellátások biztosítása

2.1. Gyvt-ben szabályozott pénzügyi vagy természetbeni juttatások

A Gyvt. 19., 20., 20/A, 20/B, és 21., és 21/A, 21/B és 21/C §-ai rendelkeznek a gyámhatóság, azaz a jegyző által kötelezően biztosítandó pénzügyi és természetbeni ellátásokról, melyek a következők: rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, továbbá az ahhoz kapcsolódó évente két alkalommal nyújtott pénzügyi támogatás, illetve a gyermekétkeztetés és szünidei gyermekétkeztetés.

A gyermekekre tekintettel igénybe vehető egyéb ellátások helyi szabályait (Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíj támogatás, beiskolázáshoz nyújtott rendkívüli települési támogatás) 2015. március 1-jétől a mindenkor hatályos pénzügyi és természetbeni nyújtható szociális ellátásokról szóló önkormányzati rendelet - jelenleg 18/2021. (XI.24.) önkormányzati rendelet - tartalmazza.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja, hogy az alacsony jövedelmű családban nevelkedő gyermekek szociális helyzetük alapján jogosulttá váljanak gyermekétkeztetésre.

normatív kedvezményének, évente két alkalommal pénzbeni támogatásnak, valamint külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek az igénybevételére.

A gyermekétkeztetés normatív kedvezménye már önmagában is nagy segítséget jelent a rászoruló gyermekek számára, mivel a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő

- bölcsődés, óvodás, 1-8 évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő gyermek és a fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény hatálya alá tartozó intézményben elhelyezett fentebb felsorolt életkorú gyermekek után étkezéstérítési díjat nem kell fizetni,
- a fentebb felsorolt oktatási rendszerbe nem tartozó, de rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek, tanulók esetében az intézményi térítési díj 50%-át kell megfizetni.

A Gyvt. 19.§ (2) bekezdése tartalmazza a jogosultsági feltételeket az alábbiak szerint:

„A gyámhatóság megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát, amennyiben a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg

a) a szociális vetítési alap összegének a 180%-át, ha *

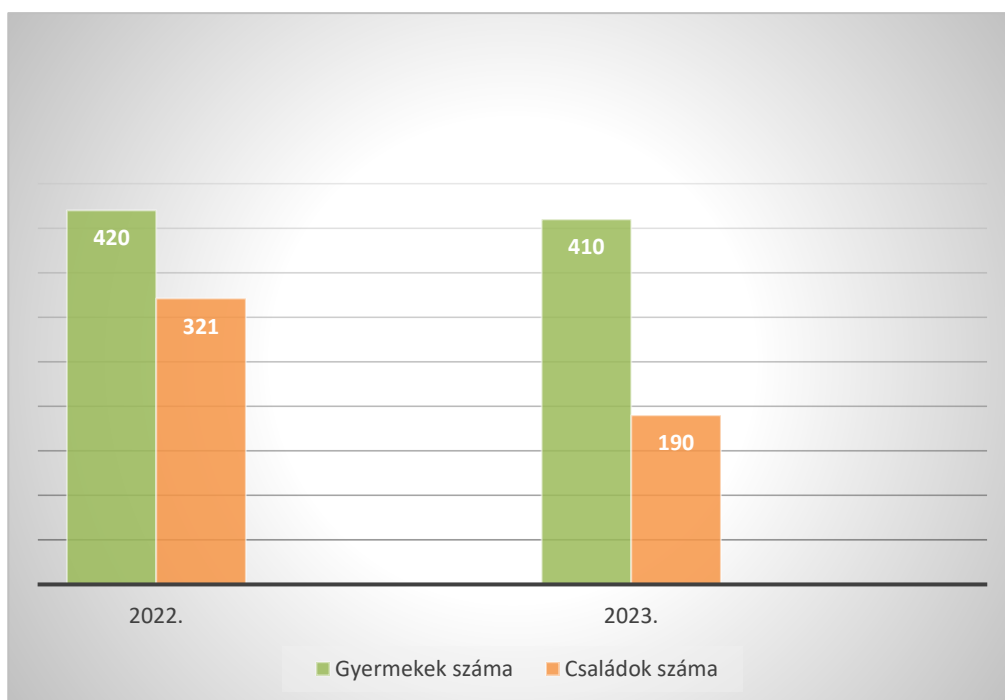
aa) a gyermeket egyedülálló szülő vagy más törvényes képviselő gondozza, *

ab) a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy *

ac) a nagykorúvá vált gyermek megfelel a 20. § (2) bekezdésében foglalt feltételeknek; *

b) * a szociális vetítési alap összegének 165%-át az a) pont alá nem tartozó esetben, *

feltéve, hogy a vagyoni helyzet vizsgálata során az egy főre jutó vagyon értéke nem haladja meg külön-külön vagy együttesen a (7) bekezdésben meghatározott értéket.”

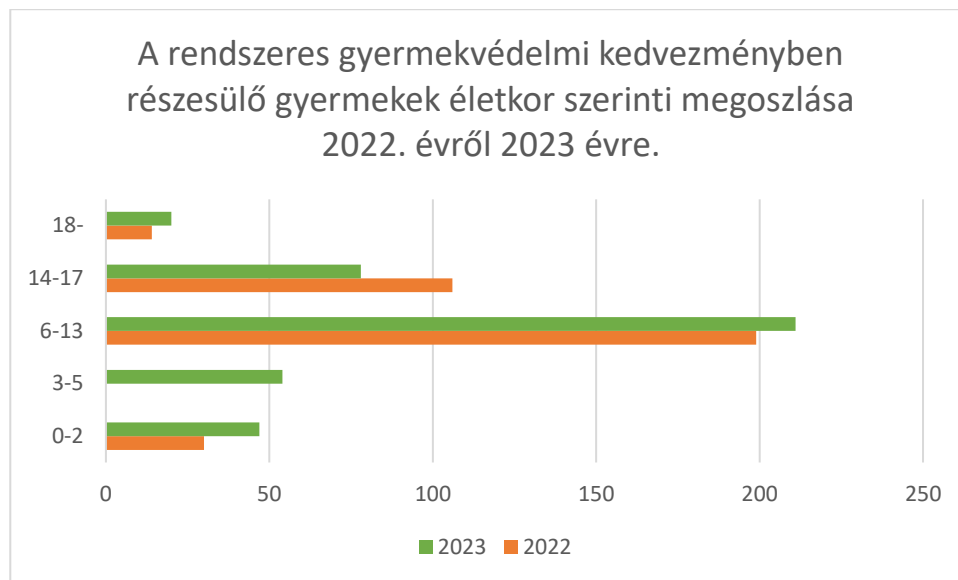
2023. évben összesen 190 család részesült rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben. Megállapítható, hogy az előző évtől eltérően a jogosult családok száma csökkent inkább számottevően, a jogosult gyermekek számában alig van különbség, hiszen 2022. december 31. napján 420 gyermek, azaz 321 család, míg 2023. december napján 410 gyermek, azaz 190 család részesült a kedvezményben.

2023. január 1. napja és 2023. december 31. napja között 11 esetben született elutasító határozat.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt igénylők esetében is nagy hangsúlyt fektet a Szervezési, Szociális és Hatósági Osztály a kérelemben, a vagyonyilatkozatban foglaltak valódiságának ellenőrzésére, ezáltal a bizonyíthatóan nem valós adatokat közlők kikerülnek a jogosultak köréből.

Az alábbi diagramm mutatja, hogy a kedvezményben részesülő 0-2 éves korú gyermekek száma 4 %-kal nőtt, a 3-5 év közötti gyermekek esetében 5 %-os csökkenés mutatkozik, a 6-13 év közötti korosztályban 2022.

évről 2023. évre 4 %-os növekedés figyelhető meg, a 14-17 év között is csökkenés tapasztalható, amely 6%-os, míg a 18 év fölöttiek esetében 6 fővel nőtt az ellátásban részesülők száma.

A számadatokból kiolvasható, hogy a nagykorúvá vált saját jogán igénybe vett rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak száma nőtt, ami azt is jelezheti, hogy egyre többen maradnak tovább az iskolapadban, ami pozitív, hiszen magasabb iskolai végzettséggel a későbbiekben könnyebben tudnak majd boldogulni a munkaerőpiacon.

A 2013. évtől bevezetett jogszabályváltozás következtében nagykorúvá válása után kizárólag abban az esetben jogosult a gyermek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre, ha

- nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytat és 23. életévét még nem töltötte be, vagy
- felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanul és a 25. életévét még nem töltötte be, és a nagykorúvá válását megelőző második hónap első napja, valamint a nagykorúvá válását megelőző nap közötti időszakban legalább egy napig rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre volt jogosult.

Továbbtanulás okán több szülő és nagykorú gyermeke is érdeklődött a kedvezmény igénybevételének lehetőségéről, hiszen plusz pontokat jelent a felsőoktatási intézménybe való bekerüléskor. Azonban a fent említett feltételek fennállása nélkül már nem állapítható meg a kedvezmény.

A Gyvt. alapján azon rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülőnek, akinek jogosultsága tárgyév augusztus 1-jén, illetve november 1-jén fennáll, augusztus hónapban, illetve november hónapban a törvényben meghatározottak szerint gyermekenként 6.000, -Ft összegű pénzügyi támogatást kell nyújtani, illetve a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében 6.500, -Ft-ot.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódó pénzügyi támogatás összegének a jogosultak részére történő eljuttatásáról a Szervezés, Szociális és Hatósági Osztály, valamint a Pénzügyi és Adóhatósági Osztály gondoskodik postai úton.

2023 augusztusában 446 gyermek (50 fő alapösszegű, 396 fő emelt összegű), 2023 novemberében pedig 417 gyermek (35 fő alapösszegű, 382 fő emelt összegű) részesült egyszeri pénzügyi támogatásban.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény egy év időtartamra kerül megállapításra, a lejárat dátumát a szülőnek kell figyelemmel kísérnie. Ahhoz, hogy a kedvezményre való jogosultság folyamatos legyen, a törvény lehetőséget ad arra, hogy új kérelmet a korábbi jogosultság megszűnését megelőző 3 hónapban benyújtsák.

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapításával egyidejűleg a szülő kérelmezheti gyermeke hátrányos, vagy halmozottan hátrányos helyzetének megállapítását. A jogosultság megállapítása határozattal történik egy éves időtartamra, de legfeljebb a gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság fennállásáig.

A Gyvt. 67/A.§-a alapján hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a kedvezmény igénylésének időpontjában a gyermeket együtt nevelő mindkét szülő, a gyermeket egyedül nevelő szülő, illetve a családba fogadó gyám legmagasabb iskolai végzettsége alapfokú,
- kedvezmény igénylésének időpontjában a gyermeket nevelő szülők bármelyike vagy a családba fogadó gyám a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény szerint aktív korúak ellátására jogosult, vagy az igénylés időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként tartotta nyilván a fővárosi és megyei kormányhivatal állami foglalkoztatási szervként eljáró járási hivatala,
- a gyermek szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben, vagy az eljárás során felvett környezettanulmány szerint félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéshez szükséges feltételek.

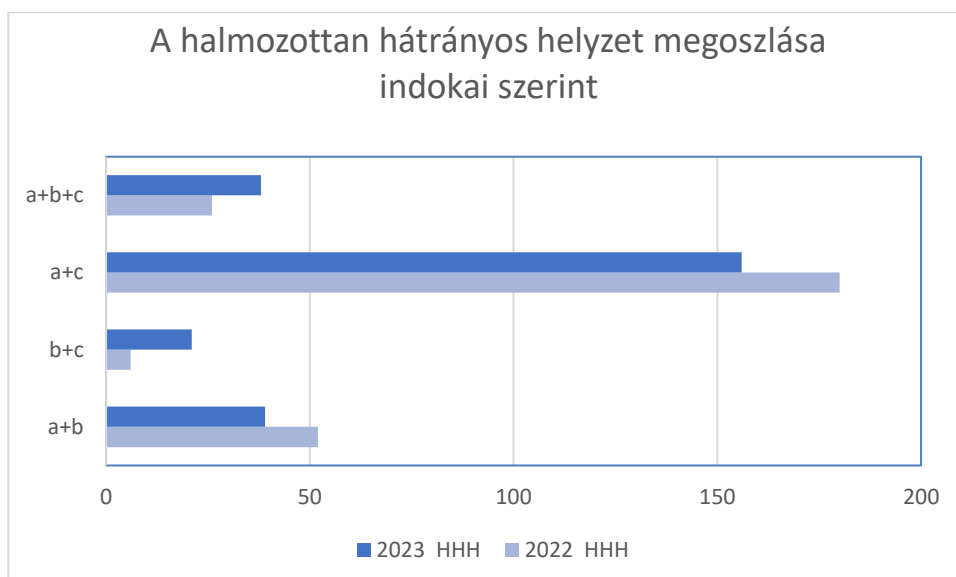
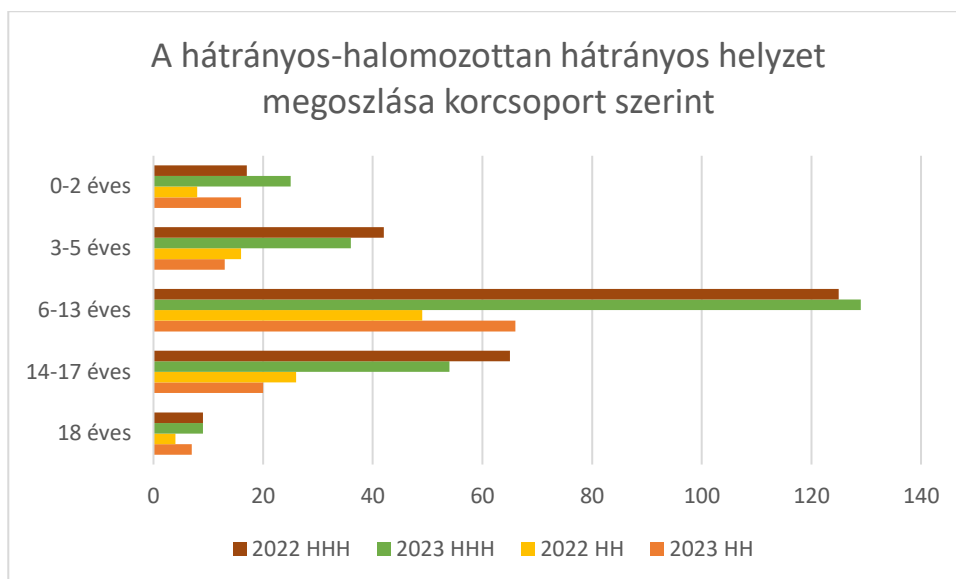
Halmozottan hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek, aki esetében a fenti három körülmény közül legalább kettő fennáll. Halmozottan hátrányos helyzetű továbbá a nevelésbe vett gyermek, valamint az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt, fontos megemlíteni, hogy ezekben az esetekben a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény nem feltétele a halmozottan hátrányos helyzet megállapításának.

A hátrányos, vagy halmozottan hátrányos helyzet megállapítására irányuló kérelem a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény formanyomtatvány részét képezi, azzal egyidejűleg, illetve önmagában is kérelmezhető, de - főszabály szerint- alapfeltétele a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megléte. A jogosultság megállapítása határozattal történik egy éves időtartamra, de legfeljebb a gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság fennállásáig.

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma 2022. és 2023. év decemberében

		Összesen	0-2 éves	3-5 éves	6-13 éves	14-17 éves	18- éves
RGYVK-ban részesülők (fő)	2022	420	30	71	199	106	14
	2023	410	47	54	211	78	20
Ebből:							
HH	2022	103	8	16	49	26	4
	2023	122	16	13	66	20	7
HHH	2022	258	17	42	125	65	9
	2023	254	25	36	129	54	9

A táblázat adataiból jól látszik, hogy a 2023. évben a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak között a hátrányos helyzetűek száma a tavalyi évhez képest 5 %-kal nőtt, a halmozottan hátrányos helyzetűek pedig a 2022. évhez képest csupán néhány fővel csökkent.

A fenti diagram adataiból jól látszik, hogy 2022. évi adatokhoz képest az alacsony iskolázottság és foglalkoztatottság {Gyvt. 67/A § (1) a+b} miatt halmozottan hátrányos helyzetben lévők száma 2023. évben majdnem harmadával csökkent, az alacsony foglalkoztatottság és elégtelen lakókörnyezet {Gyvt. 67/A § (1) b+c} miatt halmozottan hátrányos helyzetben lévők száma viszont jelentősen nőtt. A jogosultság elbírálásánál az alacsony iskolai végzettség és elégtelen lakókörnyezet {Gyvt. 67/A § (1) a+c} együttes fennállása fordul elő a leggyakrabban.

A tapasztalatok alapján a három feltétel közül leginkább az alacsony foglalkoztatási feltétel kapcsán történik pozitív változás azokban az esetekben, amikor is a szülők el tudnak helyezkedni és ezáltal kikerülnek a munkanélküliek rendszeréből. Az alacsony iskolai végzettség tekintetében nem jellemző, hogy a szülők a későbbiek során magasabb iskolai végzettséget szerezzenek vagy befejeznék iskolai tanulmányaikat.

2.2. Egyéb, a Gyvt-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatások

A Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj támogatás kiemelkedő jelentősége abban rejlik, hogy a településen élő, hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok számára rendszeres támogatást biztosít a felsőfokú tanulmányaik éve alatt. Az előző évek tapasztalati alapján elmondható, hogy a pályázó

fiatalok családjában a szülők általában alacsony jövedelemből élnek, illetőleg rokkantsági ellátásban részesülnek, közfoglalkoztatottak vagy munkanélküliek.

A pályázatok benyújtásakor a pályázók először az elektronikus EPER-Bursa rendszeren keresztül tudnak regisztrálni, megadva a személyes adataikat és a pályázathoz szükséges információkat. Ezt követően papíralapon a szükséges igazolásokkal ellátva nyújthatják be pályázatukat - a megadott határidőn belül – a Polgármesteri Hivatal Szervezési, Szociális és Hatósági Osztályához.

Sikeres pályázók száma/fő	2022. évben a 2023. évi pályázati fordulóra	2023. évben a 2024. évi pályázati fordulóra
„A” típusú	17	14
„B” típusú	1	3

A pályázatok elbírálása során a szociális rászorultság fennállásának vizsgálatára kerül sor egyrészt az Általános Szerződési Feltétel, másrészt pedig Sátoraljaújhely Város Önkormányzat Képviselő-testülete 18/2021.(XI.24.) önkormányzati rendeletében foglalt feltételek alapján.

A Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázat 2024. évi fordulójára beérkezett „A” típusú érvényes pályázatok száma 14 db, a „B” típusú pályázatok száma 3 db volt. Az ösztöndíj havi összege, a támogatott szociális rászorultságától függően 1.000-4.000,-Ft-ig terjedhet. Egy pályázó elutasításra került, mivel a pályázó háztartásában az egy főre jutó jövedelem meghaladta Sátoraljaújhely Város Önkormányzat Képviselő-testületének pénzben és természetben nyújtható szociális ellátásokról szóló 18/2021.(XI.24.) önkormányzati rendeletben foglalt jövedelmhatárt. A többi pályázó részére a maximálisan megállapítható 4.000, -Ft/fő összeg került folyósításra, mely az „A” típusú pályázat esetében 10 hónap, azaz két egymást követő tanulmányi félév 2023/2024 tanév második, és a 2024/2025 tanév első féléve.

A 2023. évben 600.000, - Ft összegű támogatás került kifizetésre.

Rendkívüli települési támogatás az időszakosan létfenntartási gondokkal küzdő, létfenntartást veszélyeztető helyzetbe került, gyermeket gondozó családok részére, illetve az átmeneti és a tartós nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartás elősegítése érdekében a nevelésbe vett gyermek családja részére nyújtott támogatás.

Az önkormányzat a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben nem részesülő, de rászoruló családokban nevelkedő alapfokú és középfokú oktatási intézményben tanulmányokat folytató **gyermekek beiskolázására** a helyi rendeletében szabályozottak szerint 2023. évben is biztosított **rendkívüli települési támogatást**. A támogatás gyermekenként adható összege Sátoraljaújhely Város Önkormányzat Képviselő-testülete Szociális és Egészségügyi Bizottsága döntése alapján az alapfokú oktatási intézményben tanuló gyermek esetében 6.000, -Ft-, középfokú tanulmányokat folytató gyermeknél 10.000, -Ft.

Tekintve, hogy a beiskolázás anyagi nehézségei a nehéz szociális helyzetben lévő felsőoktatási intézmény nappali tagozatán tanuló hallgatókat is érintik, hiszen a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjtámogatás folyósítása az iskolakezdés időszakában éppen szünetel, a felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanuló szociálisan rászoruló hallgatók beiskolázására 15.000, -Ft összegű rendkívüli támogatás biztosítható. 2023. évben 5 gyermek részesült beiskolázás jogcímen települési támogatásban, 72.000, -Ft összegben.

2.3. Gyermekétkeztetés

Sátoraljaújhely Város Önkormányzata fenntartásában és működtetésében lévő Sátoraljaújhelyi Hétszínvirág Óvoda Szlovák és Német Nemzetiségi Óvoda, Bölcsőde Tündérbölcse bölcsődéjében, Mini bölcsődéjében és az óvoda tagintézményeiben az étkeztetés megoldott. Az óvodába járó gyermekek napi háromszori, míg a

bölcsődébe járók napi négyszeri étkeztetését saját, a Diana tagóvoda épületében elhelyezkedő új, 3 éve beüzemelt 600 adagos főzőkonyha biztosítja.

A konyhakapacitás kihasználtsága a 2023-as évben megfelelő volt. A telente megjelenő influenzás betegségek rendben zajlottak le, nem okozva nagyobb hiányzásokat.

A Hétszínvirág Óvoda konyhája látja el a bölcsődés, mini bölcsődés gyermekeket is, ahol a Tündérvirág Bölcsődében egy éves kor alatti gyermekek számára tejkonyha működik. Saját konyháról történik a kiszállítás a Károlyfalván és Széphalomban működő kihelyezett óvodai csoportokba, a Károlyfalvi Mini Bölcsődébe, valamint a Hétszínvirág Óvoda Dózsa György úti székhelyére is. Egyre több az ételallergiás gyermek, számukra is megoldott az étkeztetés a saját konyhákból. A szállítást térítés ellenében a Városellátó Szervezet végzi.

Az óvodai étkezési térítési díj megállapítása a 328/2011. (XII.29.) Korm.rendeletben foglaltak szerint történik, szülői nyilatkozat benyújtása alapján. Az intézményi térítési díj 100%-át normatív kedvezményként kell biztosítani a bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek után, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek, illetve olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek, vagy nevelésbe vették. Ezen túlmenően azon bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermekek is jogosultak az ingyenes étkeztetésre, akik olyan családban élnek, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékkel csökkentett összegének 130%-át.

Legutóbb, 2022 októberében került sor normaemelésre, ezáltal térítési díjemelésre Sátoraljaújhely Város Önkormányzat Képviselő Testületének 19/2022. (X.26.) rendelete alapján.

Az önkormányzat fenntartásában működő bölcsődében és óvodákban étkezésben részesülő gyermekek megoszlása a 2023. októberi statisztikai adatok alapján az étkezési kedvezmény igénylésének jogcíme alapján

- 1. Az önkormányzat fenntartásában működő bölcsődében és óvodákban étkezésben részesülő gyermekek megoszlása a 2023. októberi statisztikai adatok alapján az étkezési kedvezmény igénylésének jogcíme alapján:**

Ingyen étkezés igénybevételének jogcíme:						
		Hétszínvirág Óvoda	Diana Tagóvoda	Károlyfalvi Tagóvoda	Kazinczy-kert Tagóvoda	Intézmény összesen
1.	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülés alapján	57	29	-	-	67
2.	Egy főre jutó kereset alapján	98	75	20	17	240
3.	3, vagy több gyermeket nevelés alapján	40	12	2	7	62
4.	Tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy családjában tartósan	2	2	--	1	3

	beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek-alapján					
		Hétszínvirág Óvoda	Diana Tagóvoda	Károlyfalvi Tagóvoda	Kazinczy-kert Tagóvoda	Intézmény összesen
5.	Nevelésbe vétel alapján	-	2	-	-	2
	Összes ingyen étkező	197	120	22	25	377
	Térítési díj ellenében étkezők	4	1	3	1	15
	Nem étkező	-	1	-	-	2
	összes étkező	197	121	25	26	
	Speciális étrendet igénylő gyermek	2	-	-	2	4
	Beírt gyermekek száma SNI-vel 2023. 10.01.	197 fő +2 SNI-vel=199	122	25 fő	26 fő	393fő +SNI-vel= 404

A kedvezmények igénybevételének alakulása a bölcsődében a 2023. októberi adatok alapján				
		Tündérvirág Bölcsőde	Mini Bölcsőde	Bölcsőde összesen
	gyermeklétszám 2023. 10. hó	51	6	57
1.	Ingyenes étkezés igénybe vétele rendszeres gyermekvédelmi	2	0	2

	kedvezményben részesülés alapján			
2.	Egy főre jutó kereset alapján	38	4	42
3.	3, vagy több gyermeket nevelés alapján	9	1	10
4.	Tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy családjában tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek-alapján	0	0	0
5.	Nevelésbe vétel alapján	0	0	1
	Összes ingyen étkező	47	7	54
	Térítési díj ellenében étkezők	1	1	2
	Nem étkező	0	0	0
	Speciális étrendet igénylő gyermek	1	0	1

2. Hátrányos halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma korcsoportok szerint

1.		Hétszínvirág Óvoda				Diana Tagóvoda				Károlyfalvi Tagóvoda				Kazinczy-kert Tagóvoda				Intézmény összesen			
2.	HH gyermek	8				7				-				--				10			
3.	életkor szerint	3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7					-	-	-	-	3-4	4-5	5-6	6-7
		1	2	3	2	3	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	5	3	5	3
4.	HHH gyermek	36				21								-				16			
5.	életkor szerint	3-4	4-5	5-6	6-7	3-4	4-5	5-6	6-7					-	-	-	-	3-4	4-5	5-6	6-7
		14	10	7	5	5	6	4	6	-	-	-	-	-	-	-	-	19	16	11	11
6.	Hátrányos helyzetű gyermek összesen	44				28				-				-				72			

Az Árpád-Házi Szent Margit Katolikus Általános Iskola és Óvoda melegítőkonyhával és ebédlővel rendelkezik, az ételt szállítják. 2023. évet érintően 230 fő tanuló részesült gyermekétkeztetésben. Ebből 12 fő étkezési kedvezményben részesül, 10 fő pedig ingyenesen érkezik.

A Kazinczy Ferenc Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű, Nyelvoktató Német Nemzetiségi Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskolában (a továbbiakban: Kazinczy Ferenc Általános Iskola) tanulók közül 220 fő veszi igénybe az intézményi étkeztetést, melyből 31 fő ingyenesen, 55 fő 50%-os kedvezmény mellett. Az önkormányzat a székhely intézményben konyhát és vele együtt ebédlőt üzemeltet, és ez a konyha látja el az Esze Tamás Tagintézmény, valamint a Jókai Mór Tagintézmény étkezőit is, mivel ott csak melegítőkonyha található ebédlővel. A Jókai Mór Tagintézményben 92 tanuló részére biztosítják az étkezést, ebből 72 fő részére ingyenes, 18 tanuló részesül 50%-os kedvezményben, 2 fő teljesárú térítési díjat fizet. Az Esze Tamás Tagintézmény 95 tanuló részére biztosítja az étkezést, közülük 65 fő ingyenesen, vagy kedvezményesen étkezik.

A Deák Úti Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola, Fejlesztő Nevelést-Oktatást Végző Iskola, Kollégium és EGYMI-be járó tanulók többsége igényel intézményi étkeztetést. Az intézményben a gyermekétkeztetést a Sátoraljaújhelyi Városellátó Szervezet biztosítja.

A Petőfi Sándor Református Általános Iskola tanulói részére a gyermekétkeztetést a Sátoraljaújhelyi Fegyház és Börtön biztosítja, tekintettel arra, hogy az intézmény csak melegítőkonyhával rendelkezik. 2023. évet érintően 210 tanuló részesül étkezésben, közülük 160 fő tanuló napi háromszori étkezést (tízórai, ebéd, uzsonna), 50 fő pedig csak ebédet igényel. Térítési díj vonatkozásában 10 fő tanuló ingyenesen étkezik, míg 57 fő tanuló a térítési díj 50%-át fizeti.

A Magyar-Szlovák Két Tanítási Nyelvű Nemzetiségi Általános Iskola és Kollégiumba járó tanulók étkeztetését 2023. évben is a Szép-Túr Kft. látta el. Az étkezésben részesülő tanulók száma 147 fő, ebből kedvezményes étkezők száma: 73 fő, melyből 16 fő ingyenesen étkezik, 57 fő pedig 50%-os díjkedvezményben részesül.

A városban működő 4 középfokú oktatási intézmény esetében továbbra is általános tendencia, hogy - a magas napi tanórák és egyéb elfoglaltságok miatt - a diákok közül inkább a kollégisták veszik igénybe az étkezést.

A Szent István Katolikus Technikum és Gimnázium, valamint a Szerencsi Szakképzési Centrum Sátoraljaújhelyi Trefort Ágoston Szakképző Iskola gyermekétkeztetési feladatát nem látja el. A Szerencsi Szakképzési Centrum Sátoraljaújhelyi Kossuth Lajos Technikuma, Szakképző Iskolája és Gimnáziumában pedig a tanulók részéről nem merült fel igény az étkeztetésre.

A Georgikon Görögkatolikus Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium kollégista diákjai közül – az étkezést itt is az önkormányzat által fenntartott konyha biztosítja – havonta eltérő mértékben veszik igénybe az étkezést.

2.4. Szünidei gyermekétkeztetés

2016. január 1. napjától az önkormányzat kötelező feladatként ingyenesen biztosítja a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szünidei gyermekétkeztetését.

Az étkezést déli meleg főétkezés formájában szülői kérelemre kell biztosítani bölcsődei ellátásban és óvodai nevelésben részesülő gyermekek számára az intézmény zárva tartásának időtartama alatt valamennyi munkanapon, iskolás gyermekek esetében a nyári szünetben legalább 43 munkanapon, az őszi, téli és tavaszi szünetben valamennyi munkanapon.

Az óvodában tavaszi, őszi, téli szünet nincs, így folyamatos a közétkeztetés biztosítása. A nyári időszakban egy óvoda egész nyáron nyitva tart, ezáltal biztosítva van a rászoruló gyermekek nyári étkeztetése. A bölcsőde a nyári időszakban 2 hétig tart zárva nagytakarítás miatt, ezen két hétben a nyitva tartó óvoda biztosítja a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nyári gyermekétkeztetését.

Az önkormányzat a Sátoraljaújhelyi Városellátó Szervezeten keresztül az oktatási intézményekben tanuló sátoraljaújhelyi hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek étkeztetését a törvényben szabályozott időtartamban a Jókai Mór Tagintézmény és a Kazinczy Ferenc Általános Iskola segítségével, ételhordó edény használatával, otthoni elfogyasztás mellett biztosította. A szülők értesítését a Szervezési, Szociális és Hatósági Osztály a törvényi szabályozás szerint elvégezte, akik a megküldött nyilatkozatokat kitöltve és visszaküldve kérelmezhetik a gyermekek szünidei gyermekétkeztetésben való részvételét.

Az adott napi gyermekétkeztetés a részvevő gyermekek nevével kiállított étkezési lista ellenőrzésével volt igénybe vehető, mely az intézményekben minden étkezés előtt ellenőrizve lett. Az azonosítás biztosítása érdekében, étkezés előtt be kellett mutatnia a gyermeknek a diákigazolványát, illetve akinek nem volt diákigazolványa – egyeztetve a Szociális osztállyal – iskolalátogatási igazolást hozott magával.

Az étkezési napokon, az ellátást igénybe vevők dokumentálására a kormányrendeletben előírt nyomtatványt, táblázatot használtuk. A Szervezési, Szociális és Hatósági Osztály munkatársai minden szünet megkezdése előtt megadták az étkezést igénylő gyermekek adatairól készült listát. Amennyiben változás történt, új igénylők jöttek, azt szintén jelezték.

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók megoszlását a különböző iskolai szünidőkben az alábbi táblázat mutatja be:

Szünidő	HH	HHH	Összesen
2023. tavasz	4	13	17
2023. nyár	13	45	58
2023. ősz	3	25	28
2023. tél	3	25	28

Továbbra is megállapítható, hogy az összes hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számához képest kevés gyermek veszi igénybe a szünidei gyermekétkeztetést. Több szülő úgy nyilatkozott, hogy otthon van (GYES, GYED) és tudja biztosítani a gyermeke étkeztetését, a munkaviszonyban álló szülők közül néhányan úgy nyilatkoztak, hogy akár felváltva, vagy egyéb családi segítséggel megoldják a gyermekeik felügyeletét és ezáltal napközbeni ellátását.

3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások

3.1. Gyermekjóléti szolgáltatás

A Sátoraljaújhelyi Egyesített Szociális Intézmény Család- és Gyermekjóléti Központja két szakmai egységből áll.

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat feladatait Sátoraljaújhely közigazgatási területén látja el.

A szociális szakemberek által nyújtott gyermekjóléti szolgáltatás a szociális munka módszereinek és eszközeinek alkalmazásával segíti a gyermekek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermekek visszahelyezését.

A családsegítésben részesülők számára biztosítják a szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást; a pénzügyi és természetbeni ellátásokhoz, valamint a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutás megszervezését; a szociális segítő munkát, a preventív szolgáltatásokat és a kríziskezelést.

A Szolgálat helyi szinten a gyermekek veszélyeztetettségét, illetve a családok, személyek krízishelyzetét észlelő- és jelzőrendszert működtet.

A Család- és Gyermekjóléti Központ a Sátoraljaújhelyi járás településein végzi szakmai munkáját. Egyrészt a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó tevékenységeket lát el, másrészt speciális szolgáltatásokat nyújt: gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálatot, kapcsolattartási ügyeletet, óvodai és iskolai szociális munkát, pszichológiai tanácsadást biztosít és szociális diagnózis készítését végzi.

Segíti és támogatja a család- és gyermekjóléti szolgálatok szakmai munkáját.

Az észlelő- és jelzőrendszer fontos részét képezi a család- és gyermekjóléti központok által nyújtott készenléti szolgálat, amely a felmerülő krízishelyzetekben egy állandóan hívható telefonszámon érhető el. Az egész járás területén biztosítja a segítséget kérők számára a tájékoztatást, a tanácsadást és a szolgáltatásokhoz való hozzájutást.

A szolgáltatást igénybe vevők számának alakulása

Család- és Gyermekjóléti Szolgálat - Család- és Gyermekjóléti Központ

	2022.		2023.	
	Család- és Gyermekjóléti Szolgálat	Család- és Gyermekjóléti Központ	Család- és Gyermekjóléti Szolgálat	Család- és Gyermekjóléti Központ
A szolgáltatást igénybevevő személyek száma	498 fő	339 fő (óvodai-iskolai szociális segítség: 1446 fő)	531 fő	368 fő (óvodai-iskolai szociális segítség: 1574 fő)

2023-ban a szolgáltatást igénybe vevők száma összesen 6,6 %-kal nőtt az elmúlt évhez képest.

A 18 év alatti korosztály esetében a növekedés 11,3 %, míg a 18 év feletti korosztály esetében 3,17 %-os emelkedés figyelhető meg.

Kliensfogadás keretében 490 esetben keresték fel a segítséget kérők Szolgálatot. Családlátogatás 2810 esetben történt

A Központnál összesen 1852 fő esetében végeztek a szociális szakemberek segítő tevékenységet, mely a 2022-es évhez viszonyítva 3,75 %-os emelkedést mutat. A problémák típusa sokkal súlyosabb és összetettebb volt, mint az előző években. Nagyobb számban fordult elő az iskolai kirekesztés, a fiatalkorúak pszichés és mentális problémái, a beilleszkedési zavarok, a családon belüli konfliktusok és a szülői elhanyagolások, bántalmazások.

A Szolgálat és a Központ gondozási esetszámának alakulása 2023. évben

Megnevezés	2022. év Szolgálat (Sátoraljai hely)	2023.év Szolgálat (Sátoraljai újhely)	2022. év Központ		2023. év Központ	
			Sátoraljai újhely	Járás	Sátoraljai újhely	Járás
Családsegítés keretében ellátott nagykorú személyek száma (együttműködési megállapodás alapján)	123	157	-	-	-	-
Egyszeri esetkezelésekben érintettek száma	219	267	52	19	61	29
Alapellátásban történő és a hatósági intézkedésben érintett gyermekek száma	156	276	-	-	-	-
Nevelésbe vett	-	-	34	23	36	28
Védelembe vétel	-	-	110	46	116	38
Utógondozott	-	-	1	1	5	-
Ideiglenes hatállyal elhelyezett	-	-	9	15	14	9
Családba fogadás	-	-	33	17	36	18
Összesen:	498	700	239	121	268	122

A 2022-es évben a Szolgáltatnál az egyszeri esetkezelések számában mutatkozott nagymértékű növekedés. A kliensek egyre többször veszik igénybe a szakemberek tanácsadását és segítségét ügyeik intézéséhez. Az előző év adataihoz képest közel 30 %-os növekedést mutat az alapellátásban és a hatósági intézkedés keretében gondozott gyermekek és családok száma is.

Családsegítés keretében a kliensek továbbra is igényelték a Szolgálattal való önkéntes együttműködést.

A Központ adatait tekintve a 2023-as évben a védelembe vett gyermekek száma 5 %-kal emelkedett Sátoraljaújhelyen.

Az ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermekek száma városunkban 55.5%-os növekedést mutat. A súlyos veszélyeztetettség hátterében főként a szülői elhanyagolás, a törvényes képviselő hiánya, a tartós lakhatási-és anyagi problémák álltak, melynek tartós fennállása eredményezte a gyermekek családból való kiemelését.

A járás Sátoraljaújhelyen kívüli településeinek a védelembe vett és az ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermekek száma csökkent, a nevelésbe vett gyermekek száma azonban emelkedést mutat. Egyes családok esetében a veszélyeztetettség olyan mértékűvé vált, hogy a gyámhivatal a központ javaslatát figyelembe véve a gyermekek ideiglenes hatályú elhelyezése majd azt követően a nevelésbe vétele mellett döntött. A védelembe vett gyermekek számának csökkenését az is okozza, hogy több, ezen hatósági intézkedés alatt álló család más településre költözött, mely már nem a Központ illetékességi területéhez tartozik.

Alapellátásban és védelembe vétel keretében gondozott gyermekek korcsoportonkénti megoszlása

Kor-csoport	2022. év Alap-ellátás és bevont segítség	2023. év Alap-ellátás és bevont segítség	2022. év Védelembe vétel		2023. év Védelembe vétel	
			Sátoraljaújhely	Járás	Sátoraljaújhely	Járás
0-5 éves	26	42	24	4	27	4
6-13 éves	75	101	60	10	68	8
14-17 éves	57	58	26	32	21	26
Összesen:	158	201	110	46	116	38

Az alapellátást tekintve a 0-5 éves korosztály tekintetében történt a legnagyobb mértékű, 61,5 %-os növekedés. Ennél a korosztálynál a gyermekvédelmi intézkedésre főként a szülők nem megfelelő életvitele, családon belüli bántalmazás és a kiskorú súlyos elhanyagolása miatt került sor.

A 6-13 éves korosztályban is jelentős az emelkedés (34,6%). Ennek hátterében iskolai magatartási problémák, magas számú igazolatlan iskolai hiányzás, kamaszkori problémák és a családi konfliktusok állnak.

Összességében a Szolgálat által gondozott gyermekek száma az előző évhez képest 27,2 %-os emelkedést mutat.

A Központban a védelembe vett gyermekek számában Sátoraljaújhelyen 5 %-os növekedés történt az előző évhez képest. Az érintett családok életében a szakemberek azt tapasztalták, hogy a problémák összetettebbek voltak, mint korábban, a veszélyeztetettség fokozódott, így azok az alapellátás keretében már nem voltak orvosolhatóak, ezért került sor a hatósági intézkedésre.

A 6-13 éves korosztály esetében is növekedés tapasztalható. Ebben a korosztályban a szülői elhanyagolás mellett a kortárscsoport negatív hatása és a pszichés problémák is felerősödnek, melyek a gyermekek életére jelentős hatással bírnak.

Az elmúlt évhez képest a 14-17 éves korosztály esetében csökkenés figyelhető meg a védelembe vett kiskorúak számában mind Sátoraljaújhely, mind a Járás vonatkozásában. A fiatalok tankötelezettsége 16. életévüket követően több esetben megszűnik. Egyre inkább megjelenő probléma, hogy a szülő nem támogatja a gyermekét abban, hogy folytassa a tanulmányait. Sok érintett család esetében nem érték a tudás, a szakképzettség. Amennyiben a védelembe vételt kiváltó ok korábban kizárólag a tankötelezettség nem megfelelő teljesítése volt, úgy a tanulói jogviszony megszüntetését követően a gyermek védelembe vételét is meg kell szüntetni. Ebben az életkorban további problémát jelent még a nem megfelelő magatartás is.

A veszélyeztetett kiskorúak családjában előforduló problémátípusok a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat és a Család- és Gyermekjóléti Központ kliensei körében

(Halmozott adatot tartalmaz, mivel egy személynél több veszélyeztető tényező, probléma is előfordul.)

Probléma típusa	2022. év Szolgálat	2023. év Szolgálat	2022. év Központ	2023. év Központ
Anyagi (megélhetési, lakhatással összefüggő)	74	126	67	133
Gyermeknevelési problémák	94	125	86	97
Gyermekintézménybe beilleszkedési nehézség	48	27	39	64
Magatartászavar, teljesítményzavar	52	78	13	38
Családi konfliktus (szülők egymás közti, szülők gyermek közti)	32	46	87	94
Szülők vagy a család életvitele	24	87	94	103
Szülői elhanyagolás	87	105	136	257
Családon belüli bántalmazás (fizikai, lelki, szexuális)	12	22	27	27
Fogyatékoság, retardáció, egyéb egészségügyi probléma	1	7	3	2
Szenvedélybetegségek	6	10	6	11
Foglalkoztatással kapcsolatos	24	29	31	38
Ügyintézésel, információkéréssel kapcsolatos	1149	1622	267	297
Problémák száma összesen	1603	2284	856	1161

A Szolgálat látókörébe került gyermekek körében a leggyakrabban a családon belüli konfliktushelyzet, az elhanyagolás, az életviteli problémák, illetve a gyermekkori devianciák okoznak olyan nehézséget, hogy a család vagy a jelzőrendszer szükségesnek érzi a külső segítség bevonását a gyermek érdekében.

A konkrét eseteket megvizsgálva az a tapasztalat, hogy ezek a problémák ritkán járnak egyedül: az életviteli, családi- kapcsolati konfliktusok, az elhanyagolás, az anyagi jellegű gondok kimutathatóan hozzák az egyéb nehézségeket a gyermekek, illetve családjaik életében. Sokszor az óvodában, iskolában mutatott tünetek jelzik, hogy a család működése diszfunkcionális.

A gyermeknevelési problémák mögött nem egy esetben találkozunk a szakemberek a gyermekek érzelmi elhanyagolásával. Ennek egyenes következménye a negatív viselkedési formák megjelenése. A problémák hátterében túlnyomórészt az áll, hogy a szülők nagyon kevés minőségi időt töltenek gyermekeikkel. Az a szakemberek tapasztalata, hogy a látókörben lévő családok jelentős része életviteléből és alacsony iskolázottságából adódóan egyáltalán nem képes ezt a szülői gondoskodást megadni gyermekének. Gondot jelent az is, hogy a szülő nem rendelkezik megfelelő és következetes nevelési elvekkel és módszerekkel.

Az érzelmi elhanyagolás felerősítheti a kortárs csoportok jelentőségét és negatív hatását, aminek következtében a gyermekek könnyebben sodródhatnak önvészélyeztető élethelyzetbe, rossz társaságba.

A fizikai elhanyagolás a gondozott gyermekek körében egyre gyakoribb, mely a szülő életviteléből, súlyos elhanyagolásából, nemtörődömségből adódik.

Legnagyobb probléma, hogy a szülő nem teljesíti szülői kötelezettségeit: sorozatosan elmulasztja a státuszvizsgálatokat, a kötelező védőoltásokat, az óvodába járási kötelezettség teljesítését. A család otthonában nem található élelem, a gyermekek ruházata hiányos. A testi- és ruházati higiénia többségében súlyosan kifogásolható. A gyermekek pelenkával való ellátottsága nem megfelelő.

Ha fizikai elhanyagolással találkoznak a szociális szakemberek, mindig vizsgálják a család szociális helyzetét. Amennyiben szükséges segítséget nyújtanak a különböző ellátásokhoz és szolgáltatásokhoz való hozzájutásban, erősítik a szülői felelősségvállalást.

A **családon belüli konfliktus** egyik súlyos megjelenési formája a szülők között előforduló fizikai és érzelmi erőszak. Hatósági jelzéssel és személyes megkereséssel egyaránt találkoznak a családsegítők és az esetmenedzserek. Elsősorban a nők fizikai bántalmazása a jellemző, de kölcsönös fizikai agresszió is előfordult.

Ilyenkor kellő információ nyújtásával (OKIT, áldozatsegítő szolgáltatásnyújtók) tanácsadással, gondozással, szülői kompetenciák erősítésével, pszichológiai tanácsadás biztosításával segítenek, illetve hatósági intézkedést kezdeményeznek a gyermekek védelme érdekében.

A **házasság és a válási konfliktusok**, illetve az ebből fakadó gyermekelhelyezési, kapcsolattartási viták is folyamatosan jelenlévő problémátípusok. Eluralkodó szemléletté kezd válni a felek között a „győzni mindenáron”. A gyermekeket eszközként használják a felek az egymás közötti harcban. Az elhúzódo konfliktusok leginkább a gyermekeket viselik meg, akik ezáltal érzelmi, lelki bántalmazásnak vannak kitéve. A szülők sokszor nincsenek is tudatában, hogy mit okoznak ezzel. A véget nem érő kibékíthetetlen harc következtében a gyermekek mentálisan olyan súlyosan sérülnek, mely a későbbi életükre is rányomja a bélyegét.

A konfliktusok, nézeteltérések megoldása érdekében minden esetben a meghatározott jogszabályok szerint járnak el a szakemberek, valamint konfliktuskezelési módszerekkel és egyéb speciális szolgáltatásokba való delegálással segítik a klienseiket.

Az **anyagi problémákkal** küzdők száma ez évben is jelentős. A nehéz élethelyzetben lévők önerőből nem képesek vagy nem is akarnak javítani élethelyzetükön.

Az állandósult egzisztenciális bizonytalanság felerősíti vagy megteremtheti a család egyéb működési zavarait is, így veszélyeztetve esetlegesen az abban élő gyermeket.

A családok egy része nem megfelelően alkalmazkodik a megváltozott körülményekhez. Családlátogatások során az a tapasztalat, hogy előtérbe került az alkalmi és külföldi munkavállalás, valamint megnőtt a tulajdon ellen elkövetett szabálysértések és bűncselekmények száma. Ilyen esetben a jelzőrendszer és a szociális szakemberek szerepe, feladata is megnő.

Az elmúlt évben **7 fiatalkorú várandós** került a Szolgálat és a Központ látókörébe.

A tizenéves kamaszok szinte felnőttként élik a mindennapjaikat. Állandó barátjuk van a szülők tudomásával, beleegyezésével. A szülők nem is mutatnak hajlandóságot a probléma megelőzésére.

A szociális munka során az értő figyelem, a segítő beszélgetés, az esetkonferenciák és esetmegbeszélések, a speciális szolgáltatásokba delegálások, az óvodai és iskolai szociális segítők által szervezett felvilágosító előadások a legfőbb lehetőségek mind a prevenciót, mind a problémák megoldását tekintve.

A Központ tekintetében lényegesen növekedett az esetszám az anyagi, megélhetési, lakhatással összefüggő nehézségek, a gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség, a magatartászavar, teljesítményzavar, valamint a szülői elhanyagolást tekintve.

Kiemelkedően magas emelkedés tapasztalható az anyagi, megélhetési, lakhatással összefüggő nehézségek problémátípusában. A látókörünkben lévő családok esetében több kliens nem tudott, vagy nem akart az elsődleges vagy a másodlagos munkaerőpiacon munkaviszonyt létesíteni, így a család anyagi helyzete még tovább romlott.

A gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség problémátípus tekintetében 64 %-os emelkedést tapasztalható a 2022-es évhez képest. Az óvodai és iskolai szociális segítők jelenléte az oktatási-nevelési intézményekben elfogadottá és népszerűvé vált. A diákok, a tanárok közvetlenebbek velük, így egyre több problémát jeleznek feléjük.

A szülői elhanyagolás problémaköre szintén jelentős emelkedést mutat. Ezen belül a fizikai elhanyagolás összefüggésbe hozható a családok anyagi, megélhetési problémáival.

A lelki elhanyagolás legfőbb oka elsősorban a szülők aluliskolázottságával, rossz családi minta követéssel, a nem megfelelő nevelési elvek alkalmazásával, a felszínes szülő-gyermek kapcsolatokkal magyarázható.

A Szolgálat és a Központ a gyermekek családban történő nevelkedésének elősegítésére, a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében komplex szakmai tevékenységet végez. Rendszeresen tartja a kapcsolatot a családdal, a jelzőrendszeri tagokkal, egyéb szakemberekkel és szervezetekkel.

A Központ a gyermekek igényeinek és szükségleteinek megfelelő speciális szolgáltatásokat is nyújt. Ennek keretében biztosítja az óvodai- és iskolai szociális segítő tevékenységet, a gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálatot, a kapcsolattartási ügyeletet, a pszichológiai tanácsadást és a szociális diagnózis készítését. Szükség esetén delegál egyéb szolgáltatások igénybe vételére.

Óvodai- és iskolai szociális segítő szolgáltatás:

Az óvodákban, iskolákban és kollégiumokban megjelenő professzionális szociális, gyermekjóléti szolgáltatás a gyermekeknek, tanulóknak, a szülőknek és a pedagógusoknak egyaránt segítséget nyújt.

A járás területén a teljes gyermeklétszám alapján (3114 fő) 3 fő óvodai- és iskolai szociális segítő látta el az előírt feladatokat. 2023 évben összesen 1684 szakmai tevékenységet végeztek 1574 fő ellátott személlyel kapcsolatosan.

A szociális szakemberek oktatási- nevelési intézményekben nyújtott tevékenységei között a leghangsúlyosabb az információnyújtás, a konzultáció, a csoportos szociális munka és az egyéni tanácsadás.

Az intézményekben egyre jelentősebb az igény a prevenció interaktív előadások megvalósítására, melyek megszervezésére a Sátoraljaújhelyi járás oktatási és nevelési intézményeiben került sor.

A 2023-as évben rendőrség bűnmegelőzési előadójával közösen a következő témákban valósultak meg előadások:

- Az internethasználat veszélyei, az internetes zaklatás.
- A helytelen mobilhasználat veszélyei.
- A fiatalkori szexuális élet, a prostitúció és a csicskáztatás problémaköre.

Az ANTSZ előadójával a Személyi higiéné témakörében valósultak meg prevenció programok.

Az óvodai és iskolai szociális segítők a következő témákat érintve valósítottak meg önállóan vagy páros csoportvezetéssel foglalkozásokat, összesen 131 alkalommal:

- Társas kapcsolatok fejlesztése.
- Önismeretet fejlesztő foglalkozások.
- Egészséges életmódra nevelés.
- Kitartásra nevelés játékos mozgással.
- Érzelmi intelligencia fejlesztése.
- Pozitív énkép erősítése.
- Hogyan állítsuk meg az iskolai erőszakot?
- A dohányzás káros hatásai.
- Az alkoholfogyasztás káros hatásai.
- Függőséget okozó szokások.
- Pályaorientációs foglalkozások.
- Az ünnepekhez (karácsony, húsvét, farsang, anyák napja, Márton nap) kapcsolódó kézműves foglalkozások.
- Készségfejlesztő kézműves foglalkozások.
- A szabadidő hasznos eltöltésére irányuló foglalkozások.
- Edukációs foglalkozások.

A szakmatámogatás keretében a szociális szakemberek által nyújtott tanácsadásra, információnyújtásra a pedagógusok részéről egyre inkább igény mutatkozott.

A szociális szakemberek a tevékenységükről szülői értekezleteken és a nevelő/tantestületi értekezleteken is tájékoztatást adtak.

Az iskolai, óvodai szociális segítők bekapcsolódása a gyermekvédelmi munkába sok segítséget jelentett az oktatási- nevelési intézményeknek. A diákok, pedagógusok és a szülők is egyre gyakrabban keresték őket nehézségeikkel. Ügyfélfogadási időben prevenció munkát végeztek, valamint jelzett vagy észlelt probléma esetén pedagógusokkal, szülőkkel, gyerekekkel konzultáltak, segítséget nyújtottak a jelzés megtételében, delegáltak szolgáltatásokba, de a meglévő problémák megoldásában is feladatokat valósítottak meg.

A problémák feltárását és megoldását közvetlen tapasztalataikkal támogatták, elősegítve a hatékony esetkezelést, esetmegoldást. Az alapellátott és a védelembe vett gyermekek és családok esetében szoros együttműködést valósítottak meg a családsegítőkkal és az esetmenedzserekkel.

A hatósági intézkedés megtétele előtt fontos szerepük volt az esetleges problémák feltérképezésében, de a jogerőre emelkedett gyermekvédelmi intézkedések nyomán követésben is feladatokat végeztek. A szolgálat vagy a központ által szervezett esetkonferenciákon, esetmegbeszéléseken, szakmaközi megbeszéléseken is részt vettek.

Összekötő kapocsnak számítanak az iskola, az óvoda, a kollégium, a családsegítő munkatárs, az esetmenedzserek, valamint a család között.

A **pszichológiai tanácsadás** igénybe vételére egyre nagyobb igény mutatkozik a járásban. A szakembert főként magatartási, szocializációs zavarok, beilleszkedési nehézségek, párkapcsolati problémák és családon belüli bántalmazásból eredő problémák miatt keresték fel a kliensek.

2023 évben összesen 54 szakmai tevékenység valósult meg, 40 fő vonatkozásában.

A **készenléti ügyelet** célja, hogy a sátoraljaújhelyi járás területén a gyermekjóléti szolgáltatást ellátó intézmények nyitvatartási idején túl (éjszaka, hétvégén és ünnepnapokon) folyamatosan biztosítja a gyermekjóléti szakember elérhetőségét. Krízishelyzet esetén az ügyeletben lévő szakember telefonon azonnali segítséget nyújt vagy mozgósít a probléma megoldása érdekében.

A szolgáltatás működéséről a jelzőrendszer tagjainak és a lakosságnak a tájékoztatása megtörtént írásban és a helyi televízió hírműsorában, valamint képújságában is.

A Központban a járásban élő személyek számára, a jogszabályban előírtak szerint **szociális diagnózis** készítése igényelhető. A diagnózis készítése során a család szociális helyzetének átfogó vizsgálata történik. A család megismerését, szükségleteinek feltérképezését és a jogosultságok megállapítását követően az igénylő tájékoztatást és segítséget kap a számára szükséges, a problémái megoldását segítő szolgáltatások igénybeviteléhez.

A Család- és Gyermekjóléti Központban a MESZEGYI alkalmazásában álló szociális szakember kihelyezett ügyfélfogadással **fogyatékoságügyi tanácsadást biztosított**. A szolgáltatás igénybevitelére havonta egy alkalommal, volt lehetőség. A szolgáltatás hozzájárult a fogyatékosággal élő személyek önálló, önrendelkező, aktív életviteléhez, a támogató szolgáltatói környezet kialakításához, a teljes és hatékony társadalmi részvételhez és befogadáshoz. Elősegítette a fogyatékosággal élő személyek, családtagjaik, hozzátartozóik, számára a közszolgáltatásokhoz való hozzáférést, hozzájárult az egyének, a családok, jóllétéhez, fejlődéséhez.

Észlelő- és jelzőrendszer működtetése

A jogszabályi előírásnak - 1997. évi XXXI. Tv. 17. §. - megfelelően a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat észlelő- és jelzőrendszert működtet a gyermekek, családok, egyének problémáinak minél előbbi felismerésére, enyhítésére, illetve megoldására.

Az észlelő- és jelzőrendszeri tagok együttműködésének célja a veszélyeztetettség minél előbbi felismerése, folyamatos információáramlás a probléma megoldása érdekében és jelzése az erre kijelölt szerv felé.

2023 évben 24 esetkonferencia résztvevői voltak a jelzőrendszer tagjai, melyek 72 gyermeket érintettek. A meghívott észlelő – és jelzőrendszeri tagok egy része a megszervezett esetkonferenciákon megjelent. Gyermekorvos egy alkalommal vett részt esetkonferencián, minden más esetben a szakmai programoktól távol maradtak.

A törvényi előírásnak megfelelően 2023. február 23-án került sor az éves szakmai tanácskozás lebonyolítására.

A Szolgálat 2023. évre vonatkozóan is a jelzőrendszeri tagok javaslatai alapján hónapokra lebontva megtervezte a szakmaközi megbeszélések témáit. Ezen alkalmak a hatékony együttműködés elősegítését, a veszélyeztető problémák átbeszélését és megoldásának elősegítését is szolgálják.

2023. évben az alábbi témákban valósultak meg a szakmaközi megbeszélések:

1. március 10. Az együttműködés lehetséges irányai a védőnői szolgálat és a Család- és Gyermekjóléti Központ tekintetében.
Előadó: Ignécziné Simkó Katalin Család- és Gyermekjóléti Központ vezető

2. április 18. A MESZEGYI fogyatékosügyi tanácsadója által nyújtott segítő lehetőségek, különös tekintettel a fogyatékkal élő személyekre, SNI-s, BTMN-es gyermekeket nevelő családok és ezen személyekkel foglalkozó oktatási, nevelési intézmények számára.
Előadó: Verebélyi Krisztina-fogyatékosügyi tanácsadó.
3. május 11. Tájékoztató a Szerencsi SZC Sátoraljaújhelyi Trefort Ágoston Szakképző Iskola dobbantó és műhely programjáról. Városunkban megjelenő lehetőségek a lemorzsolódás megakadályozására. Felmerülő problémák, kérdések, együttműködési lehetőségek megbeszélése.
Előadók: Váradi Nóra és Takács Noémi oktatók.
4. május 25. B-A-Z Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Miskolci Szakértői Bizottságának tevékenysége, a szakértői vizsgálatok menete, folyamata. Kapcsolódási pontos a gyermekvédelem rendszerével.
Előadó: Antal Anita vezető, B-A-Z Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Vármegyei Szakértői Bizottság
5. szeptember 28. A jelzőrendszeri tagok feladata és kötelezettségeik veszélyeztettség észlelése esetén. A Család- és Gyermejjóléti Központ által készített jelzőrendszeri kisokos bemutatása.
Előadó: Ignécziné Simkó Katalin Család- és Gyermejjóléti Központ vezető
6. november 8. A kapcsolati erőszak gyermekre gyakorolt hatásai, jogszabályi háttér. A Magyar Ökumenikus Segélyszervezet által nyújtott online tanácsadási szolgáltatás a kapcsolati erőszak áldozatai számára.
Előadó: Sándor-Lenkei Aida a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet Biztos Pont-Regionális Krízisambulancia szakmai vezetője
7. november 22. Kihelyezett szakmaközi megbeszélés a Jókai Mór Tagintézmény pedagógusaival.

Valamennyi jelzőrendszeri tag jónak tartotta a Szolgálattal az együttműködést, a közös munkát. Jó partneri kapcsolat, kölcsönös információcsere tapasztalható a tagok között. Informatívnak, hasznosnak találták a tagok a szakmaközi megbeszéléseket. Felvetődött a szakmacsoportok közötti megbeszélés igénye a speciális, adott korosztályt érintő problémák kapcsán.

Kiemelésre került, hogy nagyon hasznosak voltak azon megbeszélések, ahol egy-egy problémára fókuszálva megyei szervezetek képviselői ismertették munkájukat, saját jó gyakorlatukat, s betekintést adtak a szervezetük tevékenységébe, esetleges kapcsolódási pontokat és megoldási lehetőségeket mutatva.

Az észlelő- és jelzőrendszeri tagok által küldött jelzések

2023. évben az előző évhez képest összességében csökkent a jelzőrendszeri tagoktól a Szolgálathoz érkezett jelzések száma. A jelzett problémák háttérében azonban az okok sokszor összetettebbek és súlyosabbak voltak. Feltérképezésük több időt és utánajárást igényelt.

Az elmúlt évekhez viszonyítva megfigyelhető, hogy amíg korábban egy jelzés az esetek többségében egyszeri esetkezeléssel orvosolható volt, most számos jelzés igényel intenzív szociális segítő munkát a családokkal és a jelzőrendszeri tagokkal.

2023. évben a Központoz 117 jelzés érkezett. Legtöbb jelzés a köznevelési intézmények, szakképző intézmények részéről érkezett. Magas számban kaptak jelzést a szakemberek a család- és gyermekjóléti szolgálatok felől. A jelzésekkel érintett személyek száma 93 fő.

Köznevelési intézményektől a következő problémákkal kapcsolatban érkezett jelzés:

- magas számú igazolt és igazolatlan iskolai mulasztások
- iskolai magatartási problémák
- iskolai felszerelés hiánya
- iskolai étkezési térítési díj hátralék
- tanulói jogviszony rendezése
- verbális bántalmazás interneten keresztül
- igazolatlan óvodai hiányzás
- óvodakötelezettség elmulasztása
- szülők vélelmezett tudatmódosítószer használata (egy alkalommal történt az óvoda részéről jelzés)

Védőnői Szolgálat:

- tanácsadás, kötelező védőoltás elmulasztása
- kiskorú fizikai elhanyagolása
- felnőttkori gondozatlan várandósság

- fiataalkori várandósság
- fejtetvesség, csótányok jelenléte a lakókörnyezetben

Sátoraljaújhelyi Rendőrkapitányság:

A jelzések főként a kis- és fiataalkorúak által elkövetett tulajdon elleni szabálysértés vétségéről szóltak. Egy esetben érkezett jelzés családon belüli bántalmazásról.

A Szolgálathoz a lakosság részéről egyre több jelzés érkezik a pszichoaktív szerekkel kapcsolatosan. Az állampolgároktól érkezett jelzések száma nőtt.

A drogok illegális használata komoly társadalmi problémává vált. Helyi szinten is tapasztalható, hogy folyamatosan emelkedik a szerhasználók, és az ezzel összefüggésbe hozható bűncselekmények száma. A tudatmódosító szerek veszélyt jelentenek a használóra és a családra egyaránt. A droprobléma hatékony kezelése társadalmi összefogást kíván.

A Szolgálathoz és a Központhoz segítségért forduló, tudatmódosító szerekkel kapcsolatba kerülő és annak hatásaival küzdő egyéneket és családokat információval látják el, segítik a kapcsolatfelvételüket a leszokásban segítséget nyújtó szervezetekkel, valamint nyomon követik, támogatják a szakemberek a szociális munka során.

A jelzőrendszer által küldött jelzések száma

Jelzőrendszeri tag	Jelzések száma 2022.	Jelzések száma 2023.
Egészségügyi szolgáltató	20	21
Személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatók	43	20
Köznevelési intézmény, szakképző intézmények	97	110
Kisgyermek napközbeni ellátását nyújtó intézmények	3	0
Rendőrség	9	6
Pártfogó felügyelő	-	0
Gyermekjogi/ellátottjogi/betegjogi képviselő	1	1
Állampolgár, gyermekek és felnőttek érdekeit képviselő társadalmi szervezetek	3	5
Ügyészség, bíróság	-	-
Összesen:	176	163

A köznevelési intézményektől érkezett jelzések száma minimálisan növekedett, azonban a jelzések száma elmarad a valóban tapasztalt problémáktól. A jelzőrendszeri tagok a szakmai megbeszélések alkalmával a családsegítők tudomására hozták, hogy valójában sokkal több és komolyabb problémát tapasztalnak (tudatmódosító szerek használata, forgalmazása, kiskorúak, felnőttek futtatása stb.), melyeket tartva az esetlegesen őket érintő negatív következményektől és atrocitásoktól nem mernek felvállalni, így a jelzés is elmarad. A problémák ennek következtében súlyosbodnak és egyre összetettebbé válnak.

A beérkezett éves jelzőrendszeri értékelések alapján is azt látják a szociális szakemberek, hogy az intézmények mindegyikében észlelnek olyan problémát, melynek megoldásához a szociális segítő munka nélkülözhetetlen, ennek ellenére ezek nem jelennek meg jelzésekben.

A jelzések tartalmukat tekintve széles skálán mozognak: szülői érdektelenség, elhanyagolás, étkezési díj tartozások, iskolai magatartási problémák, igazolatlan és magas számú igazolt hiányzások.

A jelzést követően a családsegítők három napon belül felkeresték a családot, tájékoztatták a szülőket és gyermeket a felmerült problémákról, a megoldási lehetőségeikről, és a normaszegés lehetséges szankcióiról. A szakemberek minden esetben küldtek visszajelzést a jelzést tevő intézmény felé. Nagy mértékben megkönnyítik munkát a Család- és Gyermekjóléti Központ alkalmazásában álló óvodai és iskolai szociális segítők. Az ő közreműködésüknek köszönhetően többnyire időben jelzésre kerültek a problémák az iskolák részéről.

Az egészségügyi szolgáltatóktól érkezett jelzések száma csekély mértékű növekedést mutat az elmúlt évhez képest a Szolgálat és Központ tekintetében egyaránt.

A rendőrségtől a Szolgálathoz érkezett jelzések száma az elmúlt évhez képest csökkent. A Központ tekintetében kisebb emelkedést mutatnak a rendőri jelzések, melyek az ellátásban lévő gyermekeket érintettek elsősorban. A jelzések főként a kis- és fiatalok által elkövetett tulajdon elleni szabálysértés vétségéről szóltak. Egy esetben érkezett jelzés családon belüli bántalmazásról.

Egyéb tevékenységek megvalósulása:

- A Szolgálat 2023. évben is folyamatosan fogadta a felajánlásokat, de szervezett formában is megvalósítottak ruha-és játékgyűjtéseket. Április 24-től május 22-ig, és október 17-től november 30-ig fogadták a lakossági felajánlásokat.
A rászorulóknak számára egész évben folyamatosan biztosítottak adományokat. Az év végén a Hunyadi úti telephelyen, közel a szegregátumhoz egy nagyobb, sok családot érintő osztás is megvalósult.
December 15-én játszóházzal egybekötött játékosztást szerveztek a kisgyermekes családok részére.
- A csellengés megelőzése, visszaszorítása és a szabadidő hasznos eltöltése érdekében a Család és Gyermekjóléti Szolgálat munkatársai az óvodai – és iskolai szociális segítőkkel nyári játszóházi foglalkozásokat szerveztek. A Hunyadi úti telephelyen július 10-14-ig, a Hősök terén július 17-24-ig került megrendezésre a program, melyeken összesen 36 fő vett részt.
- A Család- és Gyermekjóléti Központ óvodai- és iskolai szociális segítői a köznevelési intézményben szervezett táborok programjainak lebonyolításában is segítséget nyújtottak.
- A családsegítők és az esetmenedzserek a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű családok figyelmét felhívták a szünidei gyermekétkeztetés igénybevételére. A jogosult családok tájékoztatása rendszeresen megtörténik, az a szociális szakemberek meglátása, hogy a családok mégsem kívánják élni nagyobb számban ezzel a lehetőséggel.

A szakmai munka során a jövőben még több figyelmet kell fordítani mind a megelőző tevékenységekre, mind a problémák megoldására.

A napjainkban jelentkező problémák súlyosságát és annak megoldását tekintve a szociális szakemberek és a jelzőrendszer tagjainak fokozott együttműködése a továbbiakban is kulcsfontosságú.

3. 6. Gyermek napközbeni ellátásának biztosítása

Az önkormányzat a személyes gondoskodást nyújtó alapellátások keretében biztosítja a gyermekek napközbeni ellátását. Az ellátás formái közül önkormányzatunk a gyermek életkorának megfelelően a bölcsőde, valamint az alternatív napközbeni ellátásnak minősülő egyéb szabadidős és prevenciós szolgáltatás, sport-, illetve egyéb foglalkozás, játszóház működtetésével járul hozzá a gyermekek napközbeni felügyeletének biztosításához.

A Pöttömke Biztos Kezdet Gyerekházban a leghátrányosabb helyzetű kistérségekben, településeken, valamint települési szegregátumokban az óvodáskor alatti gyereket nevelő családok felkutatására és a szolgáltatásokba történő bevonására törekednek. Napi 4 órában 8:00-12:00 között folyamatosan nyújtott szolgáltatások - melyek a gyermekek életének legkorábbi időszakában nyújtanak segítséget a testi, értelmi, érzelmi és szociális fejlődésükhöz -, a településen élő, intézményes nevelésben nem részesülő 0 - 3 éves gyermekek és szüleik célcsoportját érintik. A szolgáltatás igénybevétele térítésmentes, mindenki számára hozzáférhető.

A kötelező óvodáztatás kezdetének módosulásával 2015. szeptember 1-jétől a Pöttömke Biztos Kezdet Gyerekház az addigi 0-5 éves célcsoport helyett elsősorban a 3 év alatti gyerekekre és szüleikre koncentrál.

2023. évben a szolgáltatást igénybe vevők létszáma átlagosan 10 fő, ahol a gyerekek részére naponta egyszeri térítésmentes étkezést biztosítanak tízórai formájában.

A rendszeresség életkoronként eltérő gyakoriságú megjelenést jelent a gyerekházban: 0-2 éves gyermekek esetében ez hetente legalább 1 alkalom, a még nem óvodás 2-5 éves gyermekek esetében legalább heti 3 alkalom. A programban résztvevő gyermekek életkori megoszlása is változó: a legfiatalabb gyermek 3 hetes korában került a gyerekházba, legidősebb pedig orvosi igazolással rendelkező óvodáskorú 4 év feletti gyermek. Az óvodai tankötelezettség betöltésén túl gyermeke 5 éves koráig abban az esetben veheti igénybe a szülő a gyerekház szolgáltatásait, amennyiben orvosi igazolással rendelkezik arról, hogy gyermeke a betegsége miatt állandó szülői felügyeletet igényel.

A gyerekház együttműködik különösen a gyermekjóléti szolgálattal, a védőnői szolgálattal, az óvodával, gyermekorvossal, gyermekpszichológussal, fejlesztőpedagógussal, gyógytornással, logopédussal, mozgásfejlesztő pedagógussal, egyéb intézménnyel, valamint szükség esetén a jelzőrendszer egyéb tagjaival. A szolgáltatók helyi együttműködésének célja az információáramlás biztosítása, a Biztos Kezdet Program rászorulókhöz való eljuttatása, a korai felismerés és az esetleges fejlődési elmaradások kezelése érdekében, valamint a veszélyeztetett helyzetű gyermekek számára a segítségnyújtás megszervezése.

A külső szakemberek folyamatosan részt vesznek a gyerekházi programokban.

A segítők közreműködésével több gyermeknél is sikerült kiszűrni a fejlődést akadályozó problémát és a megfelelő szakemberhez való eljutással már az óvodába kerülés előtt megkezdődhetett a gyermek korai, célzott fejlesztése.

A gyermekekkel és szülőkkel való fejlesztő foglalkozások segítségével csökkennek az élethelyzetből adódó hátrányok, és reális az esélye annak, hogy az óvodába lépés időpontjára 3 éves korukra képességeikben és készségeikben is fejlődnek, és eléri a koruknak megfelelő érettségi szintet.

A Hétszínvirág Óvoda intézményegységeként működő Tündéerkert Bölcsőde

2023. január 1-jétől 2023. december 31-ig terjedő időszakban 2 fő hátrányos helyzetű és 1 fő halmozottan hátrányos helyzetű gyermek járt az intézménybe.

Az 1997 évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról meghatározza a jelzőrendszer tagjait, kötelező együttműködésüket és feladataikat.

A bölcsőde az észlelő és jelző rendszer része, és rendszeresen részt vesz a gyermekjóléti szolgálat észlelő és jelzőrendszeri megbeszélésein. Az intézményt a bölcsődevezető, vagy helyettese képviseli, aki tájékoztatja a gyermekjóléti szolgálatot a problémás helyzetekről, és javasolataival segíti a jelzőrendszer munkáját.

A bölcsődében a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek viszonylag könnyen ki szűrhetőek. Nagyon fontos a szülőkkel való bizalmas kapcsolat, a kölcsönös párbeszéd. A már kialakított jó kapcsolatban, krízishelyzet esetén könnyebben nyújtható segítség. Ezt a feladatot a környezettanulmány, a fogadó órák, a családlátogatás, és a családi körülmények folyamatos nyomon követése segíti elő. A kisgyermeknevelők, ezekben a folyamatokban aktívan részt vesznek.

Gyermekjóléti Szolgálat és a bölcsőde kapcsolattartó formái:

Kapcsolattartók:

- Intézményvezetés
- Bölcsődevezető
- Csecsemő-és kisgyermeknevelő-gondozók

Formái:

1. Esetmegbeszélések: A gondozási év során nem került sor esetmegbeszélésre.
2. Családlátogatások: A bölcsődébe kerülő gyermekek esetében annak a csoportnak a kisgyermeknevelői, amelyikbe a gyermek kerül, meglátogatják a családot; illetve, ha valamely HH, HHH gyermek indokolatlanul sokat hiányzik a kisgyermeknevelő családlátogatás alkalmával felderíti ennek okát.

3. Az egészségügyi szolgáltatást nyújtó gyermekorvosokkal, a védőnőkkel is folyamatos a kapcsolattartás.
4. A bölcsőde orvosa rendszeresen látogatja a bölcsődéket. Szükség esetén megvizsgálja a beteg gyermeket, gyógyszert ír és figyelemmel kíséri fejlődésüket.
5. A Család és Gyermekjóléti Szolgálat, a Gyámügy és a Szociális osztály munkatársaival is kapcsolatban állnak.
6. Közös programok szervezésével erősítik a családokkal való kapcsolattartást.

A bölcsődékben az észlelő és a jelzőrendszer hatékonyan működik. A védelemben vett, valamint hátrányos helyzetű gyermekkel/gyermekkel kapcsolatban rendszeresen tartják a kapcsolatot mind a Gyermekjóléti Szolgálat, mind pedig a Gyámügyi Osztály munkatársaival. Problémáikra a jelzőrendszer érintett tagjaival keresik a hatékony megoldást.

Napközbeni felügyelet az iskolákban:

Sátoraljaújhely valamennyi általános iskolájában 16.00 óráig biztosított a délutáni napközi foglalkozás. A napközis foglalkozás alkalmat biztosít a gyerekeknek a rendszeres tanulásra, a másnapra történő felkészülésre. A napközi mellett szakköröket, sportköröket, énekkari foglalkozásokat, különórákat látogathatnak a gyerekek folyamatos felügyelet és ellenőrzés alatt. Az intézmények által nyújtott kulturális és szabadidős programok lehetőséget biztosítanak a testmozgásra, kikapcsolódásra, szórakozásra, hangsúlyt fektetnek a hagyományápolásra, a készségfejlesztésre.

Az alapfokú oktatási intézmények a gyerekek szabadidős tevékenységének megszervezése keretében hétfégre és a szünidőre is változatos programokat biztosítanak.

A Kazinczy Ferenc Magyar- Angol Két Tanítási Nyelvű, Nyelvoktató Német Nemzetiségi Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola diákönkormányzata rendszeresen szervez programokat. Az osztályfőnökök pedig osztálykirándulásokat szerveznek, melyek a biciklitúrától a távolabbi utazásig széles skálán mozognak, elsősorban az osztályba járó gyerekek igényei és lehetőségeinek figyelembevételével alakulnak ki. 2023-ban a felső tagozat jelentős része részt tudott venni az Erzsébet tábor Zánkai osztálykirándulásán. Karácsony előtt „cipősdoboz” gyűjtés volt az iskolában, melyek továbbításra kerültek az alapítvány részére.

Az Esze Tamás Tagintézmény szintén igyekszik színes programokat szervezni tanulói számára. Az osztályfőnöki órákon kiemelt szerepet szánnak az egészséges életmód és a drog prevenció számára. Ezzel kapcsolatban előadókat is meghívnak (védőnői szolgálat, rendőrség). A Diákönkormányzat érdekes és tanulságos programokat szervez a gyermekek számára (DÖK nap, pályaorientációs nap, túrák). Rendezvényeikre meghívják a rendőrséget, tűzoltóságot, mentőket és a védőnőket, akik érdekes bemutatókat és előadásokat tartanak a diákoknak. Az iskolában nagy gondot fordítanak a tehetséggondozásra és a felzárkóztatásra egyaránt.

A Jókai Mór Tagintézmény az alábbi szabadidős, délutáni foglalkozásokat tartja: társastánc, asztalitenisz, kosárlabda, tanodai tevékenység. Kiemelkedő eredményeket érnek el a tanulók a sport terén, a versenyekre való felkészítésre a pedagógusok jellemzően a saját szabadidejükből fordítanak időt. Emellett színházi előadásokra és kirándulásokra viszik a gyermekeket, a pályázati lehetőségeket is igyekeznek kihasználni.

A Magyar-Szlovák Két Tanítási Nyelvű Nemzetiségi Általános Iskola és Kollégiumban a szabadidős foglalkozások elsősorban az udvaron zajlottak, ezzel is lehetőséget biztosítva a tanulók mozgásigényének megfelelően a délelőtti bezártság utáni friss levegőn való tartózkodásra. Rossz idő esetén a tanteremben/tornateremben tartózkodtak a csoportok, ahol különböző sport – társas és képességfejlesztő játékokat játszhattak a délutáni foglalkozások megkezdéséig. Gyakori volt a városi kulturális és múzeumpedagógiai rendezvények látogatása, ill. a szlovák nemzetiségi jellegű és városi programokon való részvétel Rudabányácskán (Mária napi kórustalálkozó, Adventi ünnep, Karácsonyi forgatag, Összmagyar Anyanyelvi Tábor). 2023. július 19-23. között nyári tábor került megszervezésre. Zemplínska šírava szlovákiai üdülőközpontban 25 tanuló vett részt. A Sátoraljaújhely és környékén szervezett táborba 95 tanuló jelentkezett. A táborok anyagi költségeinek csökkentésére pályázati támogatást vettek igénybe.

Az *Árpád-házi Szent Margit Általános Iskolában* a napközis foglalkozás alkalmat biztosít a gyerekeknek a rendszeres tanulásra, másnapi felkészülésre. A gyermekek számára 1-8. évfolyamon biztosítják a napközis ellátást. Ezt 1-6. évfolyamig teljes létszámban igénybe is veszik, 7-8. osztályban külön igazgatói engedéllyel, az iskolán kívüli egyéb elfoglaltság igazolásával lehet kimaradni a napköziből. Minden alkalommal részt vesznek a városi Biztonság napja rendezvényeken, a diák önkormányzati napra meghívják az iskolarendőrt, osztályfőnöki órákon érzékenyítő foglalkozásokat tartanak a bűnmegelőzéssel kapcsolatban. Ahhoz, hogy a gyermekek csellengését elkerüljék a nyári szünetben, igény szerint nyári napközis tábort szoktak szervezni. A rászoruló családok és gyermekek számára rendszerint részt vesznek ruha- és játékgyűjtő akciókban. Ilyen volt többek között a Mosolymanók játékgyűjtési akciója, vagy a Katolikus Karitasz ruha- és élelmiszergyűjtő rendezvénye.

A *Petőfi Sándor Református Általános Iskola* a jogszabályi előírásoknak megfelelően napközbeni ellátást nyújt az összes tanulója részére. A tanulók segítséget kapnak a házi feladat elkészítésében, valamint a szakköröket, különórákat is szervez az iskola. Az intézmény részt vesz a Rendőrség biztonságra nevelő iskolai programjában, az úgynevezett D.A.D.A programban, így a diákok bűnmegelőzéssel, drogprevencióval kapcsolatos előadásokon vehetnek részt. Külön hangsúlyt fektetnek az internettel kapcsolatos veszélyek (pl.: kihívásos játék) bemutatására. A nyári szünet idejére napközis tábor kerül megszervezésre, a tanév során tartós élelmiszer, ruha és játékgyűjtő akciót is szerveztek a rászoruló családok, gyermekek részére.

Deák Úti Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola, Fejlesztő Nevelést-Oktatást Végző Iskola, Kollégium és EGYMI az alsó tagozatos tanulóik részére iskolaotthonos, illetve igény szerint délutáni napközi ellátást biztosít, az iskolai szünetekben előzetes igényfelmérés alapján tanulói számára ügyletet biztosítanak. 2023 júniusában napközis tábort szerveztek az arra jelentkező tanulók számára. Az intézményben a ruha-és játékgyűjtés folyamatos, a beérkezett felajánlások kiosztása a rászoruló családoknak azonnal megtörténik. Az iskola a szülők részére is biztosítja folyamatosan az iskolapszichológus általi nevelési tanácsadást. Az iskola kiemelte a gyermekjóléti szolgálattal fenntartott jó kapcsolatot. A háziorvosokkal és a rendőrséggel is jó kapcsolatot ápol az intézmény.

A középfokú oktatási intézményekben a tanórán kívüli szabadidő megszervezése – a kollégiumokat kivéve – nem könnyű, hiszen a tanulók nagy része bejáró, a magas tanórák száma mellett a szülők nem szívesen engedik meg a gyerekeknek, hogy későbbi busszal térjenek haza.

Mindezek mellett a középfokú oktatási intézmények is nagy hangsúlyt fektetnek a különböző színes programok, szabadidős tevékenységek, kulturális és sport alapú vetélkedők szervezésére, azokon való részvétel biztosítására.

A *Szent István Katolikus Technikum és Gimnázium* 2023. évben is nagy hangsúlyt fektetett a tanulók különböző tantárgyi versenyeken, vetélkedőn való részvételére, kirándulások, sportrendezvények megtartására (pl.: Informatikai szakmai nap, Informatikai tábor, Sportnap, Adventi program Kassán, Főzőverseny, Túrázás). Fontos szerepe van az iskolákon belül biztosított hittan óráknak, a különböző felekezetek képviselői, papok, lelkészek, hitoktatók nemcsak a tanórákon, hanem igény szerint egyéb időpontokban is rendelkezésre állnak a szülők, gyermekek részére. Az intézmény csatlakozott adománygyűjtő akcióhoz is, valamint mentorprogrammal segíti a hátrányos helyzetű tanulókat.

A *Szerencsi Szakképzési Centrum Sátoraljajújhelyi Kossuth Lajos Technikuma, Szakképző Iskolája és Gimnáziuma* osztályfőnöki óra keretében biztosítja tanulói részére a bűnmegelőzéssel, egészségvédelemmel kapcsolatos ismeretek megszerzését. Az Intézmény tanárai és tanulói közül többen tagjai a Vöröskereszt helyi csoportjának. Karácsony előtt a Vöröskereszt által szervezett jótékonysági gyűjtésében is részt vettek mind a tanárok, mind a diákok. Az iskola fakultációkat, szakköröket és sportköröket szervez a szabadidő hasznos eltöltésére.

A *Szerencsi Szakképzési Centrum Sátoraljajújhelyi Trefort Ágoston Szakképző Iskola* a tanév során több alkalommal lehetőséget biztosított a tanulók számára korcsolyázásra, megrendezésre került a diákönkormányzati nap, melynek keretein belül fát ültettek, főzőversenyt szerveztek, melyhez a város biztosította a Völgyszínház mögötti tűzrakó helyet. Jótékonysági eseményekhez is szívesen csatlakoznak (Mikulás-járás és jótékonysági szaloncukor árusítás; csokoládégyűjtés).

A *Georgikon Görögkatolikus Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium* nagy hangsúlyt fektet az egészség értékeinek felismerésére, tudatosítására különböző foglalkozások, „egészségnap” szervezésével, szakemberek segítségével, közreműködésével. A hátrányos és halmozottan

hátrányos helyzetű tanulóknak is alkalmuk van sportversenyeken, úszásoktatásokon, színházlátogatásokon, tehetségkutatókon részt venni, megmérettetni magukat. Egyéni fejlesztés felzárkóztatást végeznek az iskolán és a kollégiumon belül a mentorok „Út az érettségéhez”, „Út a szakmához” programokon keresztül. Az iskola alapítványa félévkor és tanév végén egyszeri anyagi támogatással megjutalmazza a 3,5 feletti tanulmányi átlageredményt elért tanulókat, ezzel is ösztönözve a kitartást és a szorgalmat. Külön figyelmet fordít az iskola a pályázati lehetőségekre is, különösen a külföldi szakmai gyakorlatokon való részvételre. Az iskola bűnmegelőzési tematikája alapján osztályfőnöki órák keretében kaptak információt a Büntetőtörvénykönyv vonatkozó rendelkezéseiről, a fiatalok által leggyakrabban elkövetett bűncselekményekről, az agresszió és családon belüli erőszakról, valamint a szenvedélybetegségek fiatalokra gyakorolt hatásairól, veszélyeiről. Nagyon sok diák vette igénybe az iskolapszichológus, dr. Lőrincz Anna által tartott pszichoterápiákat is.

Egyéb intézmények:

A Sátoraljaújhelyi Kossuth Lajos Művelődési Központ 2023. évben is számos gyermekeknek szóló rendezvényt szervezett. Húsvét alkalmából játszóházi kézműveskedés, állatsimogatás, valamint mozifilmvetítés volt a program. Májusban Városi Majális került megrendezésére a Kopaszkán, valamint Városi Gyermeknapot szerveztek, ahol játszóház, arcfestés, ugrálóvár, interaktív gyermekkoncert és egyéb színes programok várták a szórakozni vágyó gyermekeket. A nyár folyamán sok családi és gyermekprogram valósult meg. A Déryné Fesztivál keretében – Széphalom, A Magyar Nyelv Múzeuma - szórakoztató gyermek előadások is megrendezésre kerültek pl.: Papírszínházi előadás, kézműves foglalkozás, Kenderkóc Népi Játzóház, Az ördög három aranyhajszála- mesejáték, Csodaliget Lakói- kreatív zenei playshop. Augusztusban szabadtéri mozivetítések várták a gyerekeket, valamint az Összművészeti fesztivál időtartama alatt minden nap volt gyermekszínházi előadás. Évvégén pedig a Karácsonyi Forgatag rendezvénysorozat keretében aktív szereplésre is lehetőség nyílt a gyermekek számára, iskolai és óvodai műsorokban tudták megmutatni színpadi tehetségüket. A következő időszakra is színes és tartalmas programokkal készül az intézmény a legkisebbek számára.

A Magas-hegyi Turisztikai és Sportcentrum számos élményeleme minden korosztályba tartozó gyermek számára biztosítja a szabadidejének hasznos eltöltését. A mászófal központ lehetőséget biztosít a környező általános és középiskolás gyermekek számára, hogy rendhagyó testnevelés óra keretein belül új sportággal, a mozgás egy új formájával ismerkedjenek meg. Az 1500 m²-es jég- és rendezvénycsarnok a téli időszakban mind a jégkorongozó, mind pedig a „minimanó” korosztályba tartozó és a haladó korcsolyázó gyermekek körében is nagy népszerűségnek örvend. Lehetőség van arra, hogy rendhagyó testnevelés óra keretében a sátoraljaújhelyi diákok használhassák a jégpályát. Népszerűségét jól szemlélteti, hogy a sportág kedvelői az ország minden pontjáról érkeznek edzőtáborozás céljából.

A Sátoraljaújhelyi Városi Könyvtár

Az elmúlt évi munkájuk során –az előző évekhez hasonlóan – arra törekedtek, hogy az intézmény olyan közösségi tér legyen, amely lehetőséget biztosít az ismeretszerzésre, az önképzésre, a tájékozódásra és a szórakozásra. A kulturális értékek gyűjtőiként feladatuk a magyar és az egyetemes kultúra megismertetése az érdeklődőkkel. Ehhez kapcsolódóan a különböző generációknak olyan programokat kínálnak, amelyek kiegészítik az oktatást, ismereteket közvetítenek, kikapcsolódást nyújtanak, valamint népszerűsítik az olvasást. Hagyományos feladatuk – a gyűjtőkörben meghatározott dokumentumok gyűjtése, feltárása, megőrzése, hozzáférhetőségük biztosítása és az információszolgáltatás – mellett fontos feladatuknak tartják a közösségépítést. Az olvasásnépszerűsítés és az olvasóvá nevelés terén a gyermekekre kiemelt figyelmet fordítottak. Fontos, hogy minden óvodából és általános iskolából ellátogassanak hozzájuk a gyermekek és foglalkozásaik, valamint az itt kapott könyvtári élmény hatására olvasóvá váljanak. A pedagógusokkal való szorosabb kapcsolattartásnak köszönhetően jelentősen nőtt a könyvtári foglalkozások és az azokon résztvevők száma. Növelték a gyermekrészlegre beszerzett új könyvek számát és új állománycsoport kialakításával (képregény, manga) is a könyvek és az olvasás iránti igényt erősítették. A 2023 őszén három korcsoport számára meghirdetett, egy éven át zajló Olvasókirály elnevezésű versennyel szintén az olvasás népszerűsítését kívánták elérni. Az eddig megszokott nyári mesedéllel összekötött kézműves foglalkozásaik mintájára az energiaválság következtében hosszabbra nyúlt téli szünetben is hasznos időtöltéssel várták a gyermekeket. Arra törekednek, hogy mind a formális, mind az informális, tanórán kívüli tanulási alkalmak kiegészítői legyenek. A tanév során az oktatási intézményekkel való együttműködés alapján szervezik programjaikat, a nyári szünet ideje alatt a gyermekeket és hozzátartozóikat egyaránt megszólítják személyesen és online felületeinken programajánlóikkal. Foglalkozásaik színesebbé tételéhez felhasználják a máshol kevésbé elterjedt, az érdeklődést felkeltő meseposztó, papírszínház, diafilm alkalmazását, illetve a modern kor

elvárásaihoz illeszkedő eszközöket is. Céljuk, hogy a szervezett foglalkozások során megismert tevékenységekben a gyermekek örömeiket lelve visszalátogassanak a könyvtárba, szülővel, családtaggal, barátokkal, és az olvasás megszerettetésén túl a szabadidő hasznos eltöltésének kedvelt helyszíne legyen a könyvtár. Ennek érdekében kínálják változatos programjaikat:

- könyvtárbemutató-és könyvtárhasználati foglalkozások,
- vetélkedők,
- kézműves foglalkozások,
- mesedélelőttők/mesedélutánok,
- kötelező-és ajánlott irodalomra épülő feldolgozó órák,
- ismeretterjesztő előadások,
- könyvvajánlások,
- kiállítások.

A gyermekeknek 106 foglalkozást szerveztek, amelyeknek 1.964 résztvevője volt - ebből 11 alkalommal hátrányos helyzetű csoportokkal foglalkoztak. A kisebb gyermekeknek diavetítéssel, papírszínházzal egybekötött mesedélelőttőket, komplex irodalmi-zenei foglalkozásokat, témanapokat, a nagyobbaknak könyvtári és témafeldolgozó órákat, könyvbemutatókat, vetélkedőt, a családok számára kézműves foglalkozásokat tartottak, ahol több generáció: nagyszülők – szülők - gyermekek munkálkodtak együtt. Olvasókirály elnevezéssel olvasásnépszerűsítő versenyt hirdettek az általános iskolás korosztály 3 korcsoportjának, mely során az elolvasott könyvekhez összeállított feladatlapokat oldottak meg az ifjú olvasók. A verseny győztesei azok lettek, akik a legtöbb könyvet olvasták el a korcsoportjukban. Arra törekedtek, hogy a könyvtári események tematikája is változatos legyen, ennek megfelelően olvasást és szövegértést fejlesztő, könyvtári óra, könyvtári foglalkozás, személyiségfejlesztő, képességfejlesztő programokra várták a gyermekeket.

Folytatták a Múzeumi és könyvtári fejlesztések mindenkinek-Az én könyvtáram EFOP-3.3.3-VEKOP/16-2016-00001 országos projekthez kapcsolódó eseményeiket, amely a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár irányításával, 117 könyvtár bevonásával zajlik. A projekt keretében a mintaprogramokból választott foglalkozások megtartására került sor. A nyári szünetben Kézműves Kedd elnevezéssel tematikus foglalkozásokat szerveztek, heti rendszerességgel, amelyeket meseélménnyel - meseosztó, papírszínház, dia – egészítettünk ki. Hajdú Katalin meseíró interaktív foglalkozásával személyes meseélményhez juttatták a gyermekeket.

Hagyományos, kiemelt eseményeik voltak:

- Mesemondó verseny az általános iskolák 2. osztályos tanulóinak
- Mondamondó verseny az általános iskolák 3. osztályos tanulóinak
- Mesevetélkedő Szathmáry-Király Ágnes: A csodák városa, avagy Sátoraljaújhely meseje című könyve alapján
- A Város Hete rendezvénysorozat keretein belül sátoraljaújhelyi szerzők meséiből szervezett felolvasódélelőtt
- Az Országos Könyvtári Napok rendezvénysorozat keretein belül műveltségi vetélkedő
- Mikulásváró foglalkozások.

Napjainkban a korszerű könyvtár funkciói között növekvő súllyal tartják számon a hátrányos helyzetű olvasók támogatását. A családi környezet okozta indulási egyenlőtlenségek és a művelődési hátrányok csökkentésében a nevelési és oktatási intézmények mellett a könyvtáraknak is jelentős feladata van. A könyvtár igyekszik pótolni az ösztönző kulturális környezet hiányát a társadalmi hátrányban lévő fiatalok számára. A bizalomteljes légkör kialakítása, saját fontosságuk tudatosítása, a kíváncsiság, szórakozási igényük kielégítése miatt a könyvtár a biztonságot, a nyugalmat jelenti számukra. Rendszeresen jelentkeznek a Tanoda pedagógusai és veszik igénybe a tanulókkal a könyvtár által kínált akár tanulási, akár kikapcsolódási lehetőségeket. Az iskolai szünetek idejére heti rendszerességgel szabadidős programokat, mesedélelőttőhöz kapcsolt kézműves foglalkozásokat, társasjáték klubot szerveznek. A társasjátékok a klubfoglalkozásokon kívül is elérhetőek, melyeknek bőséges kínálatát tudják nyújtani a személyi jövedelemadó 1 % felajánlásaiból. Az igényekre figyelő gazdag dokumentumállományuk hozzájárul ahhoz, hogy nyáron is vissza-visszatérjenek a tinisarokba szabadon könyveket lapozgatni, beszélgetni, internetezni, akár saját eszközükkel, hiszen az intézményben a

WIFI hozzáférés ingyenes. Az érdeklődőket évek óta szívesen fogadja a Dr. Kardos János vezetésével, heti rendszerességgel működő sakk klub is.

A tájékoztató írásának időpontjáig 28 foglalkozásra került sor, melyeken összesen 472 fő vett részt.

Tervezett gyermekprogramjaik az olvasás népszerűsítésére, a szabadidő hasznos eltöltése céljából:

- Mese- és Mondamondó verseny,
- Denevér Dani vetélkedő általános iskolák részére,
- Író-olvasó találkozó Varró Dániellel
- Kézműves Keddek, meseélménnyel egybekötött szünidei kézműves foglalkozások,
- társasjáték klub,
- sakk klub,
- képregényklub,
- felolvasó délelőtt sátoraljaújhelyi szerzők meséiből
- könyvtárhasználati vetélkedő,
- Mikulás-és karácsonyváró foglalkozások,
- az Én könyvtáram projekt foglalkozásai a teljes tanévben.

4. Felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása

2023. évben gyámhatósági, gyermekvédelmi területen ellenőrzés nem történt.

5. A jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján

Sátoraljaújhely Város Önkormányzat Képviselő-testületének Sátoraljaújhely Város 2022. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról szóló 100/2023. (V.24.) határozatában olyan feladatokat és javaslatokat fogalmazott a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjai, nevelési-oktatási intézmények, kulturális intézmények és az önkormányzat felé, amelyek elősegítik és még hatékonyabbá teszik a gyermekek védelmének rendszerét.

Ezen intézményektől érkezett tájékoztatásokból megállapítható, hogy a nyári időszakban színes rendezvényekkel, programokkal, foglalkozásokkal, táborokkal igyekeztek változatos és hasznos szabadidős lehetőségeket biztosítani a fenti körbe tartozó gyermekek számára.

A fiatalok bűnelkövetővé és áldozattá válásának megelőzésében kiemelkedő szerepe van a családnak, a gyermek- és ifjúságvédelemnek, az önkormányzati intézményrendszernek és a rendőrségnek. A szabadidő megfelelő módon és helyen való eltöltése segíti a normakövetést, az oktatási intézmények bűnmegelőzéssel kapcsolatos tevékenységei, a különböző nyári táborok, közösségi terek lehetővé teszik, hogy ne legyenek csellengő gyermekek a városban.

Továbbra is kiemelkedően fontos az eredményes és jól működő gyermekvédelmi feladatokat ellátó és biztosító Család- és Gyermekjóléti Szolgálat/Központ további működtetése.

Az eredményes és hatékony munka érdekében elengedhetetlen, hogy a gyermekvédelmi jelzőrendszer valamennyi tagja részt vegyen a jelzőrendszer éves értékelésén, szakmaközi megbeszéléseken, esetkonferenciákon.

Az intézmény által működtetett jelzőrendszeri tagok közötti összehangolt információáramlás kiemelt feladat, hiszen a tőlük kapott információk alapján nyílik lehetőség a veszélyeztetett, elhanyagolt gyermekek feltérképezésére. Továbbra is szükséges a háziorvosi és védőnői szolgálattal való szoros együttműködés, hogy a gyermekeket veszélyeztető tényezőkről, kiskorú, fiatalkorú várandósságáról, szülői elhanyagolásról időben történjen jelzés a Család- és Gyermekjóléti Központ felé. Ehhez kapcsolódó kíváncsi lenné annak elérése, hogy az élethelyzetekről való intézmények közötti jelzéseket az érintettek ne fenyegetésként éljék meg.

Továbbiakban is fontos, hogy szociális alapon meghirdetett önkormányzati bérlakásra pályázó, saját lakhatásukat másképpen megoldani nem tudó kisgyermekes családok részéről beérkezett lakáspályázatok prioritást élvezzenek.

A gyermekorvosok által történt visszajelzések alapján elmondható, hogy indokolatlanul nem került sor igazolás kiadására, ugyanakkor egyre több esetben fordult elő az, amikor orvosi igazolás kiadására olyan esetben került sor, amikor orvos bevonására a távollét igazolásához nem lett volna szükség. Ilyen például a haláleset a családban, egyéb súlyos családi problémák, válással kapcsolatos krízishelyzetek, amikor az iskola, illetve a pedagógusok önálló hatáskörben eljárva fogadhatnak el ezeket az okokat a hiányzás indokaként. Elég gyakran előfordul, hogy páciensek olyan panaszokkal jelentkeznek, melyeket az előző napokban szenvedtek el, de a vizsgálat során orvosilag ez már nem igazolható (pl.: hasmenés, hányás, fejfájás). Valamint az is jellemző, hogy a gyermek rossz közérzete miatt a tanárok küldik haza a gyermekeket az iskolából, de a gyermekek nem jelennek meg aznap a rendelésen. A felmerülő problémák kapcsán egy egyeztető fórum is megtartásra került az orvosok, valamint az oktatási és nevelési intézmények vezetőivel, ahol az a közös megállapodás született, hogy az oktatási és nevelési intézmények házi rendjükben – a lehetőségeikhez mérten nevelési évenként hat nap szülői igazolást biztosítsanak. A banális, egy-két napig tartó megbetegedések, rosszullétek, illetve a családban történő rendkívüli események (pl.: haláleset) igazolása esetére tudnák ezt a lehetőséget a szülők igénybe venni. Az indokolatlan iskolai hiányzások csökkentése érdekében továbbra is kéri az Önkormányzat a házi gyermekorvosokat, hogy a gyermek betegségéről kizárólag a betegség tényleges megállapítása esetén adjanak igazolást, utólagos igazolás kiadására továbbra se kerüljön sor.

A kötelező oltásokkal és szűrésekkel kapcsolatos tapasztalat, hogy a szülők részéről nincs megtagadás, együttműködők, viszont több esetben nem az előre egyeztetett időpontban, hanem később jelennek meg az oltásra, szűrővizsgálatra.

A védőnők beszámolója alapján, Sátoraljaújhelyen 2023. december 31-én nyilvántartott várandós anyák száma 38 fő. A nyilvántartott várandósok közül szociális okból fokozott gondozást igénylő várandós nem volt. A 0-35 hónaposok létszáma összesen 330 fő, ebből 11 fő szociális ok miatt fokozott gondozást igényel. Területi védőnői jelzőlappal a 0-35 hónaposok közül 8 fő rendelkezik. A 3-6 éves gyermekek létszáma 445 fő, ebből 10 fő szociális ok miatt fokozott gondozást igényel. Területi védőnői jelzőlappal a 3-6 évesek közül 3 fő rendelkezik. Otthon gondozott 7-16 éves nem volt.

2023-ban a területen dolgozó védőnők összesen 18 jelzést adtak a gyermekjóléti szolgáltató felé. A jelzések oka 14 esetben általános probléma, 4 esetben bántalmazás, elhanyagolás volt. Az ifjúsági védőnő pedig 7 jelzést adott le a gyermekjóléti szolgálat felé, főleg higiéniai problémák miatt. A család- és gyermekjóléti szolgáltató a jelzést követően 33 napon belül köteles visszajelezni, tájékoztatást küldeni a jelzést tevőnek a visszajelző lapon vagy levél formájában (szakmai, gyakorlati iránymutatás a területi védőnő gyermekvédelmi feladatainak ellátásához, különös tekintettel a korai észlelésre, jelzésre és az együttműködésre). A beküldött jelentések alapján megállapítható, hogy a visszajelzés minden esetben megtörtént 33 napon belül a körzetet ellátó védőnőnek. A védőnők adatszolgáltatása alapján a védőnő és a gyermekjóléti szolgáltató együttműködése rendszeres, vagy többnyire az esethez kapcsolódó. A területi védőnők a család- és gyermekjóléti szolgálat esetmegbeszéléseire (esetkonferenciák, szakmaközi megbeszélések) meghívást kaptak, az éves tanácskozáson valamennyi védőnő részt vett.

Elmondható, hogy a nevelési-oktatási intézményekkel és a Gyermekjóléti Szolgálat munkatársaival mind az orvosok, mind a védőnők jó munkakapcsolatot ápolnak, erre kell törekedni a későbbiek során is.

A családon belüli erőszak megelőzése és ezáltal a gyermekek családon belüli helyzetének, állandóságának javítása érdekében a Gyermekjóléti Szolgálat javaslatában szükség esetén továbbra is szerepeljen családterápia, konfliktuskezelési technikák alkalmazása szakemberek bevonásával.

Kiemelt figyelmet kell továbbra is fordítani arra, hogy valamennyi 3. életévét betöltött gyermek óvodába járjon. Ennek érdekében továbbra is folytatni kell a jól működő „Nyitva van az Ovikapu”, „Vár az Ovivár” programokat, hogy az óvodáskor közeledtével minél több gyermek és szülő időben betekintést nyerjen az óvodák működésébe, szolgáltatásaiba. A beiratkozás sikeressége érdekében hatékonyabb együttműködésre van szükség a védőnőkkel. A tájékoztatás érdekében és az online beiratkozás során az szülők segítése érdekében a Wáberer Ház, és a Biztos Kezdet Gyerekház munkatársaival a már kialakult segítő kapcsolat megőrzése, annak fenntartása.

A nyári óvodai részvétel és a nyári óvodai étkezés további népszerűsítése érdekében indokolt folytatni az "Ovi tábor" meghirdetését színes, változatos programokkal.

A hátrányos és halmozottan hátrányos mélyszegénységben élő gyermekek segítése érdekében továbbra is ruha és játékgyűjtő akciókat kell szervezni az óvodákban, iskolákban, valamint a Család- és Gyermekjóléti Szolgálatnál.

Továbbra is különös figyelemmel kell lenni a települési támogatásra érkezett kérelmek esetében arra, hogy a gyermekek ellátása, gyógyszerének kiváltása okán benyújtott kérelmek kiemelt fontossággal kezelendők.

A nevelési-oktatási intézményekben a veszélyeztetettség megelőzése érdekében továbbra is hangsúlyt kell fektetni a prevenció, bűnmegelőzésről, áldozattá válás elkerüléséről szóló előadások további folytatására különös tekintettel a drogfogyasztásra és a fiatalokat mostanában érintő internetes „kihívásos játékok” veszélyeire, szakemberek bevonásával. A pártfogó felügyelő szolgálatot is szükséges bevonni e körben.

Az intézményekben továbbra is jól látható helyen kifüggesztésre kerüljön a gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézmény elérhetősége.

Kiemelkedően fontos, hogy a gyermekek veszélyeztetettségére utaló információ birtokában a nevelési-oktatási intézmények munkatársai haladéktalanul tegyenek jelzést a gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézmény felé.

A csellengő gyermekek számának csökkentése érdekében a nyári szünet ideje alatt tovább kell folytatni, lehetőség szerint bővíteni a gyermekek napközbeni ellátásának különböző formáit.

Továbbra is szükséges növelni a napi háromszori étkeztetést igénybe vevő kollégisták, valamint lehetőség szerint a középiskolás nem kollégista étkezést igénybe vevő diákok számát.

Tovább kell folytatni az oktatási intézmények és egyéb városi kulturális és sport intézmények együttműködését helytörténeti-, kulturális-, ismeretterjesztő-, és sport vetélkedők megtartására.

6. A bűnmegelőzési program több pontjának bemutatása, valamint a gyermekkorú és a fiatalkorú bűnelkövetők számának, az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása

A Sátoraljaújhelyi Rendőrkapitányság tájékoztatása szerint 2023 évben gyermekkorú személlyel szemben nem indult büntetőeljárás. Fiatalkorú bűnelkövetővel kapcsolatban a 2023-as évben 30 esetben indítottak eljárást, akik többségében kisebb lopásokat követtek el.

A vagyoni elleni bűncselekményeken kívül, az alábbi táblázatban felsorolt bűncselekmények elkövetői voltak fiatalkorúak:

Bűncselekmények:	Indított eljárások száma:
Garázdaság	4
Hivatalos személy elleni erőszak	1
Szexuális erőszak	1
Testi sértés	1
Járművezetés ittas állapotban	1
Közúti baleset	1
Becsületsértés	1
Kábítószer birtoklása	1

A 2023-as évben több alkalommal tartottunk bűnmegelőzési előadásokat általános és középiskolákban, amelyek során felhívták a figyelmet az internet veszélyeire, a kábítószer használatának veszélyeire, valamint a szexuális erőszakkal kapcsolatban tartottak felvilágosítást.

Az áldozatvédelmi és gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézmények prospektusai kihelyezésre kerültek.

A jövőben is folytatják a bűnmegelőzési előadások megtartását, szórólapokkal és plakátokkal is felhívják a fiatalok figyelmét a rájuk leselkedő veszélyekre.

7. A települési önkormányzat és civil szervezetek közötti együttműködés

Az alábbiakban felsorolt szervezetek kifejezetten a gyermekek védelme, összetartása, megfelelő irányba történő nevelése szabadidős tevékenységének hasznos ellátása, érdekében végzik tevékenységüket.

A 768. sz. Cseppelény György Cserkész Csapat tagjai igazi közösségben érezhetik magukat. Számos alkalommal szerveznek táborokat, melyekben a természet, a sportolás iránti szeretetet és a kultúra iránti igényt is elsajátítják, emellett fegyelmet is tanulnak. Foglalkozásaikon a hagyományápoláson kívül kitartásra, fegyelemre, tartásra és emberségre nevelik a gyerekeket.

A „Zempléni Fiatalok Határok Nélküli Együttműködéséért Egyesület”, valamint a „Gyermekeinkért Sátoraljaújhely Alapítvány” hozzájárul a helyi és a határon túl élő magyar fiatalok közötti kapcsolat kiépítéséhez, illetve annak ápolásához. Többek között részt vesznek a Kossuth Staféta és a Rákóczi Vetélkedő szervezésében és lebonyolításában.

A Gyermekeinkért Sátoraljaújhely Alapítvány működésével hozzájárul az Édes Anyanyelvünk Nyelvhasználat Verseny Országos, Kárpát-medencei Döntőjének sikeres lebonyolításához és segít a verseny megrendezéséhez szükséges forrás előteremtéséhez. Az Alapítvány fontos szerepet tölt be továbbá abban, hogy a városban élő hátrányos helyzetű, középiskolai tanulmányaikban kimagasló eredményeket elérő diákok közül havonta egy tanuló „Polgármesteri Ösztöndíjban” részesüljön.

A Sátoraljaújhelyi Városvédő és Szépítő Egyesület nyári honismereti tábort szervez a sátoraljaújhelyi gyermekek számára, akik pedagógusok irányításával a zempléni hegyek adta gyönyörű természeti környezetben vizuális-, hagyományörző foglalkozásokon, kirándulásokon ismerkedhetnek lakóhelyük múltjával és jelenével.

A Zemplén Térségi Katasztrófa és Polgári Védelmi Szövetség hosszú évek óta kiemelt figyelmet fordít a gyermekek, fiatalok Felmenő Rendszerű Katasztrófavédelmi Ifjúsági Versenyre történő felkészítésére és ezáltal a versenyeken a sátoraljaújhelyi diákok szép eredményeket érnek el.

A Sátoraljaújhelyi Kyokushin Karate Sportegyesület nagy hangsúlyt fektet az utánpótlás nevelésére, a karate sportág mellett, hogy a szabadidő hasznos és egészséges eltöltését jelenti a fiatalok számára, erőnlétre, magabiztosságra, udvariasságra, elkötelezettségre is nevel. Az egyesület tagjai között nagy számban vannak gyermekek, fiatalok, akik eredményesen szerepelnek különböző hazai és nemzetközi versenyeken egyaránt.

A Holdfény Magyar-Lengyel Kulturális Egyesület évek óta kiemelkedő munkát végez.

A “Közös Felelősséggel a boldog gyermekévéért” Alapítvány célul tűzte ki, hogy a gyermekek, fiatalok a tradicionális népi hagyományokhoz kapcsolódó szokásokat megismerjék és felelevenítsék.

Továbbra is jó az együttműködés a Katolikus Karitászsátoraljaújhelyi csoportjával, akik segítséget nyújtanak a nehéz helyzetbe került rászoruló családok részére közüzemi tartozások rendezéséhez, krízis segély, élelmiszeradomány és egyéb adományok nyújtásával. Kiemelendő a Szent István Katolikus Technikum és Gimnázium diákjai részvételével működő Szent Margit Katolikus Karitászsátoraljaújhelyi csoport aktivitása, akik közreműködnek a Karitászsátoraljaújhelyi csoport önkéntes, segítő munkájában.

Sátoraljaújhely, 2024. május 16.

dr. Terdik Sándor sk.
jegyző

Határozati javaslat:

**Sátoraljaújhely Város Önkormányzat Képviselő-testülete
...../2024. (.....) határozata**

Sátoraljaújhely városban a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok 2023. évi ellátásának átfogó értékeléséről

Sátoraljaújhely Város Önkormányzat Képviselő-testülete döntött arról, hogy a Sátoraljaújhely városban a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok 2023. évi ellátásának átfogó értékeléséről szóló előterjesztést elfogadja.

- 1.) A Képviselő-testület megállapította, hogy a gyermekvédelmi észlelő- és jelzőrendszer jól működik, azt a prevenció, a veszélyeztetett gyermekek feltérképezése, a problémák mielőbbi kezelése érdekében tovább kell működtetni.

Felelősök: gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjai

Határidő: folyamatos

- 2.) Figyelmet kell fordítani arra, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő 0-3 éves korosztályú gyermekek egészséges fejlődésének biztosítását támogató, fejlődési lemaradását kompenzáló, a szülői kompetenciákat erősítő, a szülő és az óvodába még nem járó gyermekek informálódjanak a Biztos Kezdet Gyerekház szolgáltatásairól és lehetőség szerint minél nagyobb létszámban vegyék igénybe.

Felelősök: Pöttömke Biztos Kezdet Gyerekház vezető

Határidő: folyamatos

- 3.) Továbbra is kiemelt figyelmet kell fordítani arra, hogy minél több valamennyi 3. életévét betöltött gyermek óvodába járjon, szükség esetén hatósági intézkedéssel kell kikényszeríteni az óvodába járást.

Felelősök: jegyző, nevelési-oktatási intézmények vezetői

Határidő: folyamatos

- 4.) A nevelési-oktatási intézményekben a veszélyeztetettség megelőzése érdekében továbbra is hangsúlyt kell fektetni a bűnmegelőzésről, áldozattá válás elkerüléséről szóló előadások tartására különös tekintettel a drogfogyasztásra és az internet veszélyeire, továbbá arra, hogy jól látható helyen kifüggesztésre kerüljön a gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézmények elérhetősége.

Felelősök: nevelési-oktatási intézmények vezetői, rendőrkapitányság

Határidő: folyamatos

- 5.) A gyermek- és fiatalkori bűnözés, valamint az áldozattá válás megelőzése érdekében a lakosság kapjon folyamatos tájékoztatást a médián keresztül a rendőrség munkájáról, az aktuális bűnügyi helyzetről, az újszerű bűncselekmények típusairól, és bűncselekmény sértetté válásának megelőzéséről.

Felelősök: Sátoraljaújhelyi Rendőrkapitányság, Zemplén Médiacentrum Kft.

Határidő: folyamatos

- 6.) Az iskolai távollét esetén továbbra is csak indokolt esetben kerüljön sor orvosi igazolások kiállítására, utólagos igazolás kiadása továbbra se történjen meg. A továbbiakban is el kell érni, hogy a szülők a gyermekeiket időben a szükséges vizsgálatokra, védőoltásokra, szűrésekre elvigyék. A kötelezettségüket megszegő szülőkkel szemben hatósági intézkedéseket kell alkalmazni.

Felelősök: jegyző, házi gyermekorvosok, védőnők, Pedagógiai Szakszolgálat munkatársai

Határidő: folyamatos

- 7.) A csellengő gyermekek számának csökkentése érdekében a nyári szünet ideje alatt tovább kell folytatni, lehetőség szerint bővíteni a gyermekek napközbeni ellátásának különböző formáit.

Felelősök: oktatási és nevelési intézmények vezetői, Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, Sátoraljaújhelyi Kossuth Lajos Művelődési Központ, Sátoraljaújhelyi Városi Könyvtár
Határidő: folyamatos

- 8.) A hátrányos és halmozottan hátrányos mélyszegénységben élő gyermekek segítése érdekében törekedni kell arra, hogy a rászorulóknak minél gyorsabban és amennyiben indokolt természetben jussanak hozzá az igényelt települési támogatásokhoz, valamint, hogy a szociális alapon meghirdetett önkormányzati bérlakásra pályázó, saját lakhatásukat másképpen megoldani nem tudó kisgyermekes családok részéről beérkezett lakáspályázatok prioritást élvezzenek.

Felelősök: Szociális és Egészségügyi Bizottság, Gazdasági- Városfejlesztési- és Vagyongazdálkodási Bizottság

Határidő: folyamatos

- 9.) Ruha és játékgyűjtő akciókat kell továbbra is szervezni az óvodákban, iskolákban a rászoruló családok, gyermekek részére.

Felelősök: oktatási és nevelési intézmények vezetői, Család- és Gyermekjóléti Szolgálat

Határidő: folyamatos

- 10.) Továbbra is növelni kell a napi háromszori étkezést igénybe vevő tanulók számát, különös tekintettel a kollégistákra. El kell érni, hogy minél több hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanuló vegye igénybe az iskolai szünidőkből biztosított étkeztetést.

Felelősök: oktatási intézmények nevelői, Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, étkeztetést biztosító intézményegységek

Határidő: folyamatos